

ELŐFIZETÉS.

HÁLYBAN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre 36 kor.
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesít
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 97.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvály-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 194.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, április 21.

Entente-trónok ingása.

Lehet, hogy még nem is igaz, de mindenképpen jellemző az a hír, amit egy dán lap bocsátott világgá. Az angol király állítólag lemondani készül trónjáról, mert elő akarja segíteni azt, hogy Anglia közös államformában egyesüljön a köztársasági Amerikai Egyesült Államokkal. A dán lap szerint ez az a nagy esemény, amelyre az angolok hirhadt miniszterelnöke legutóbbi beszédében célzott és állítólag ez viszi most Lloyd George-t váratlanul Párisba.

A felületes újságolvasó talán mosolyogva legyint egyet a kezével és egykedvűen tovább lapoz: — Már megint regéket mondanak a külföldi sajtó Jókai Mórjai, a stockholmi és luganói wernegyalai fantáziával megáldott hírnökök. — Pedig tessék elhinni, érdemes egy pillanatra megállni e jelentés mellett. Emlékezzünk csak vissza az oroszországi hírekre, amelyeket a cárra nézve végzetessé vált forradalom előszelei röpitettek át hozzánk. Milyen kétkedéssel fogadtuk azokat is. Mindenki azt hangoztatta, hogy Oroszországban ma képtelenség a népharag eredményes kitöréséről még csak álmodni is. Ahol ágyuk és géptegyverek százai ontják a gyilkos tüzet a feldühödött muzsik fele, ahol havonként annyi ártatlan polgárt nyel el a végtelennek tetsző Szibéria, mint egyetlen esztendőben a tengerek titokzatos mélysége, ott nem szabad a forradalom sikerére számítani.

Ma már tudjuk, hogy az egész világ csalódott, amikor nem bizott az orosz nép hatalmas erejében. De legjobban csalódott Miklós cár. Ma már látjuk, hogy reggelre egészen természetessé válik az, amit még tegnap este zavaros agyak ködös fantáziájának hittünk. Nem gondol-e vajon György angol király arra, hogy az öntudatos angol nép még csodásabb tettekkel fogja ámulatba ejteni a földet, mint az orosz szociálista tömegek? Azt hiszik, nem érzi Anglia királya és India császára, hogy az ő hatalma is véges, mert az ő mérhetetlennek hitt erejénél is van még fonségesebb, súlyosabb, megrázóbb s ez: a népek lelkében lakó romboló és teremő őserő. Azt gondolják, nem látja az angol király, hogy őt saját aiatvalói is a béke legnagyobb, legfeketébb ellenségének tekintik, amilyenhez már csak a francia köztársaság gonosz lelkű elnöke hasonlítható. Tudja, érzi a koronás fő, hogy

szabadsághoz szokott népei nem sokáig türik a zsarnokságot s elérkezett az az idő, amikor nem lehet parancsszóra a negyvenkettős mozsarak poklába zavarni az öntudatos angol polgárt. Az okos uralkodó ilyenkor nemes gesztussal és hazug pátoszszal önként félreáll és utat enged a

Lemond az angol király a trónról?

Kopenhága. A Politiken jelentése szerint a kopenhágai angol körökben olyan hírek terjedtek el, mintha György angol király Lloyd George miniszterelnöknek felajánlotta volna a trónról való lemondását, hogy ezáltal lehetővé tegye az angol világbirodalom és az amerikai Egyesült Államok egybekapcsolását. Ez a nagy titok, amelyre Lloyd George miniszterelnök rámutatott egyik legutóbbi beszédében, melyben azt mondta, hogy rövid időn belül különös dolgok történhetnek.

Berlin. Genéből táviratozzák a Morgenpostnak: Lloyd George miniszterelnök váratlanul Franciaországba utazott, hogy részt vegyen az entente konferenciáján, amely napokig fog tartani.

Meghiusult a második francia áttörési kísérlet a Champagnében.

(Franciaország roményei nem teljesedtek.)

A német jelentések óvatos gondossággal, mindig csak a már egész biztossággal lekerekített hadműveleti részletekről számolnak be. Ma a nagy francia támadás ötödik napja volt s az első négy nap képe és eredménye tisztán áll előttünk. Ez a kép a tegnaptól sokban különbözik. A franciák offenzívája Soissons és Reims között, ha nyugatról kelet felé nézzük az arcvonalat, a Chavonne, Braye, Chivry és Ville aux Boisnál szétszórtan ismétlődő lökések után itélve, egyelőre legalább is elesenedült, de az ágyuharc ismét élénk. Az áttörés nem sikerült és ezért természetesen az át nem tört francia hadosztályok eredetileg északi irányban való támadása után az átkanyarodás kelet felé még kevésbé történhetett meg. Fölötte figyelemreméltó azonban Ludendorff mai jelentésében az a körülmény, hogy Reims-on túl, tehát a Champagnében Auberive és Maronvilliers között, ahol mindjárt az első itt végrehajtott lökessel is aránylag még leginkább érték el eredményt a franciák, — tegnap, 19-én új harcok fejlődtek s ezek a mára virradó egész éjszakán át tartottak, sőt ma reggel újabb erő tűzvonalba dobásával még hevesebbé lettek. De már tisztázódott a helyzet. A második champagnei áttörési kísérlet sem sikerült.

A francia offenzívának eddig való egyes részletei élénken emlékeztetnek az 1915. évi champagnei offenzívára. Mint megtalált hadparancsokból láthatni, most is, mint akkor, szektorokra osztották föl a támadó-irontot s az egyes támadó-oszlopoknak az első német állás áttörése után ismét zárkózni kellett volna, ismét egységes irontot kellett volna teremteni. Ez persze a részben eredménytelen, részben különböző mértékű lokális eredmények után

népek egyesülési törekvésének, még mielőtt a detronizálás kalapácsa betörné a koponyáját. Az entente-uralkodók eme Kolombusz-tojása György király találmánya s ezért az eszeségeért mindenképpen megérdemli, hogy a trón nélküli királyok otthonának elnöki székébe ültessék. (=)

teljes lehetetlenségévé vált. 1915-ben 23 kilométer szélességben veszítették el a németek első védelmi vonalukat. Ma, ha Soissonstól számítjuk, ennyiről sem lehet a szó s hozzá ez a veszteség ezuttal sokkal szélesebb fronton, egymástól sokkal távolabb eső pontokon történvén, hátránya, illetve az ellenségre nézve előnye egészen jelentéktelen. 1915-ben a franciák őszi offenzívája már az első három napon eldőlt. Egy kis előlegezett optimizmussal ma is nagyon hasonlóan lehetne megítélni a helyzetet. Akkoriban a franciák vesztesége kerek 150 000 ember volt, míg a németeké 40 000 fő. A mostani offenzíva első három napjáról még nem igen hallunk számadatokat. A német hadvezetőség előkészített a nagyobb anyagbeli veszteségre, azonban a franciák eddig csak 14 000 foglyot és egyedül a Champagnében 15 lövedéket vallanak be. Együttal pedig beismerik, hogy a németek úgy nehez, mint tábori tüzérőségüket a második védelmi vonaluk mögé vonták vissza. Tehát vissza tudták vonni. Gyöngye zsákmány s ily körülmények között az angolok büszkébbek lehetnek az ő arasi zsákmányukra.

Minden jel arra vall, hogy a német hadvezetőség maga kívánta, maga készítette elő a nyugati entente-offenzíva mielőbb való megindítását és pedig úgy és ott, ahol éppen ő akarta. A nagy támadás első kudarcát után most már a francia szakértők sem fogják azt állítani, hogy a március közepén végrehajtott önkéntes irontvisszavétel a Somme-csatának utóhatása. Be fogják látni, hogy egy ötlekben gazdag, dolgában biztos hadvezetőségnek adott esetben nincs mit félnie attól, hogy akaf hátrafelé mozgassa erőit, ha ezzel stratégiai helyzetén javíthat s operatív céljainak az in-

kább megfelel. Egy ízben már megmondottuk, hogy a Noyon felé exponált német front ki-
evencsítése elsősorban nem a frontrövidítés-
fölszabaduló német hadosztályok miatt
fontos.

Nézetünk szerint mindaz, a mi német rész-
ről eddig történt, csak előkészület, még a fran-
ciá offenzív lökés felfogása is még mindig csak
várakozás, egy ad hoc defenzíva, a melyben
az ellenoffenzíva összes élettölelemei érintetlen
trissességben meg vannak. Naivitás volna mind-
azt, ami most a nyugati harctéren történik,
egyetlen ember művének tulajdonítani. Erre a

naivitásra azonban a hadseregnek szüksége
van. A tömeget hite és feltétlen bizalma egy
név viselőjében a hadseregnek erkölcsi erejét
hihetetlen módon növeli. Ez a hit nemcsak
odaát, nálunk is Hindenburgnak a nevét öleli
körül. A harcban álló nemzetek egyikének
sines oly leigázóan nagynevű hadvezetője, mint
Hindenburg. Ezt a hitet és bizalmat azonban
nem adják ingyen. Egyetlen hadvezetőség sem
produkált akkora ruganyosságot, és minden
apróságra figyelő okosság mellett egyik sem
bizonyult annyira méltónak a viágháboru ará-
nyaihoz, mint éppen a német hadvezetőség.

Berlin, április 20. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Az arrasi harctéren a tüzérségi tevékenység napról-napra növekszik,
St.-Quentinél erőssége váltakozik.

A német trónörökös hadserege:

Már régen kiépített Siegfried állások zónájába március 16-án megkezdett
elhelyezkedésünk **tegnap Soissonsot ezakra keletre, a Conde
és Soupir közti Aisne part feladásával véget ért.** Az
ellenség habozva közeledik. Az Aisne menti és a champagnei kettős csata
tovább folyik. A Chemin des Dames hegyhát mentén az erős tüzérségi harc
tart. Ujjonnan érkezett csapatok harcbevételével Craonne két oldalán **ered-
ménytelenül és nagy veszteséget szenvedve fáradoztak
azon, hogy a magaslatok gerincét elfoglalják.** A Brimonti
erődítmény átkarolására, északnyugatról és északról már április 16-án ered-
ménytelenül megkísérelt támadást a franciák tegnap délután megújították.
**Az Aisne-Marne csatorna mentén fekvő állásaink előtt
véresen összeomlottak az ujjonnan harcba vetett fran-
cia hadosztályok ötször neki lendülő roham-hullámai.**
Eredmény nélkül küldték tüze újra az oroszokat is.
Ott harcoló hadosztályaink urai a helyzetnek.

A Champagnében a Thury—Nauroy ut és az önként kiürített Anberive
között elterülő erdőségben egész nap heves harc folyt. Kitünően vezetett
ellentámadással vissza szorítottuk a tegnap előre jutott ellenséget és annak a
térnyereség kiaknázására harcba vetett új erőt visszavertük és elértük a
szándékolt állásokat. **Ezzel a Champagnében a második fran-
cia áttörési kísérlet hiúsult meg. A francia hadvezető-
ség a két csataterén eddig több mint 30 hadosztályt
vetett harcba.** Ezeket a Somme menti harcok befejezése után képeztek
gondosan ki az áttörési támadásra és a remélt üldöző menetele-ekre.
**Franciaországnak ehhez fűzött reményei nem teljes-
sedtek be.**

Aibrecht württembergi herceg vezértábornagy hadserege:

Nincs jelentős esemény.

Keleti harctér:

Az orosz tüzérségi tűz több szakaszon tegnap is jelentékeny hevességre
emelkedett. Gyalogsági tevékenységről nincs jelentős valóság.

Macedóniai harctér:

A Cerwina-Stenán április 17-én elvesztett állások visszanyerésére in-
ditott francia támadásokat német és bolgár csapatok visszaverték. Egy negy-
eszesen az ellenség megvetette lábát. **Ludendorfi, első főszállásmeister. (Minisz-
terelnökség sajtóosztálya.)**

**Amsterdam. A Daily News szerint az offenzívának
első szakasza véget ért. Az offenzíva nem sikerült
ugyan, de a szövetségesek ereje még nem tört meg.
Az azonban már bizonyos, hogy a béke már nincsen
távol.**

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Ni-
velle tábornok még kiméletlenebb az ember-
élet könnyelmű feláldozásában, mint Joffre.
Csapataink valamennyi jelentéséből látjuk,
hogy a franciák vesztesége a nagy harctér
egyes pontjain minden eddigi méretet megha-
lad. Vezetőink és csapataink jól ismerik a te-
rep minden négyzetméterét és az ellenséget, a
mely sok helyütt elvesztette a tüzérségével
való összeköttetést, gyilkos tüzelés alá fogják.

Különösen nagy a vesztesége azoknak az
oroszoknak, a kiket azzal tisztelt meg Fran-
ciaország, hogy a legsúlyosabb szakaszok egvi-
kébe, Brimontba küldte babért szerezní.

A csata tegnap sem hozott a franciáknak
nagyobb sikereket. E nap eredménye az érte
hozott áldozatokkal bizonyu aránytalanságban
van. A nagy arányúnak tervezett Aisne-menti
francia hadműveletek kudarcát és a nyugati
Champagnében szenvedett kudarcot helyi sike-
rek bőbeszédű nagyításával igyekeznek a francia
hadvezetőség elhomályosítani.

A franciák jelentékeny haladást egyetlen
ponton sem tudtak tenni. A laikus is láthatja
a térképre vetett első pillantásra, hogy minde-
nütt csak helyi sikereket értek el, a melyeket
súlyos és nagy veszteséggel járó harc arán
szereztek s a melyeket a német csapatok rug-
almas kibajlása is csökkentett.

A francia jelentésnek a foglyok számáról
szóló részét nem ismerjük el helyesnek.

Az Aisnetől északra és Reimstől észak-
nyugatra a tüzérség harca rendkívül heves volt.
Egyébként csak részletharcok voltak. Heves tá-
madások Beaulnetől északra, Craonnetól ke-
leire és Brimonttól nyugatra az ellenség súlyos
vesztésével megüszultak. Ville au Boisa
önként elhagyott állásuk előtt levő erdejében
felrobbantott ágyukat hagytunk vissza.

Arras harci terepén nem volt gyalogsági
tevékenység. Lensnél az állandó járőri harcok
folyamán az ellenség érzékeny veszteséget
szendevett. A Scarpetól északra és délre rész-
ben jelentékeny mértékben fokozódott a tüzér-
ség tüzelése. Az Oiseig terjedő területen a tüzér-
ség tevékenysége gyengébb volt. St. Quentin
rendkívüli hevességgel lőtte az ellenség tüzér-
sége. A városháza és a tőzsde tornya nagyon
megrongálódott.

St. Quentinál közvetlen állásaink előtt
lévő ellenséges árkokat megtisztítottunk. Az
ellenség jelentékeny veszteséget szenvedett. Be-
szállítottunk 11 foglyot és egy géppuskát.

Rotterdam. A Morningpost katonai
kritikusa azt írja lapjának, hogy az
offenzíva megüszülésének az az
oka, hogy az orosz hadsereg nem tá-
mogatta a franciák nagy áttörési ki-
sérletét.

Basel. A svájci lapok szerint
az offenzíva megállásának azok
a súlyos veszteségek az okai,
amelyeket a franciák szenved-
tek. A negyven divíziónak, mely
az áttörési kísérletet végrehaj-
totta, egy negyed része harcép-
telenné vált.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este:
Arrasnál nincs újság. Az Aisne fronton számos
helyen erős tüzérségi harc. Brimontnál egy új
orosz támadás veszteségteljesen megüszult.
Délután a Rosnes és Cuipes völgy között új
harcok fejlődtek. Keleten nem történt esemény.

Pálinka nélkül nincs aratás.

— Aradmegye kontingense. —

Megittuk hogy a pénzügyminiszter 500.000
hektoliter szeszt bocsát a gazdák rendelkezé-
sére az aratási munkákhoz.

A földművelésügyi miniszteriumból tegnap
a következő rendelet érkezett Aradmegye alis-
páni hivatalához:

— Figyelemmel azon körülményre, misze-
rint a gazdasági munkások, sőt maga a kis-
gazda is, annyira hozzá van szokva a pálinka
fogyasztásához, hogy annak biztosítása külö-
nösen most, mikor a gazdasági munkásokat
ugyis aránylag kevés munkaerővel kell elvé-
gezteni a rendesnél is nagyobb jelentőséggel
bir: közbenjárásomra a pénzügyminiszter ur a
mezőgazdasági munkálatokkal foglalkoztatott
munkások pálinka szükségletének biztosítása
céljából Aradmegye gazdaközönsege részére
125.000 liter szeszt bocsátott rendelkezésre.

A rendelet azután közli, hogy a fenti kon-
tingens a megyében levő szántóföldek alapján
lett megállapítva, még pedig úgy, hogy minden
kat. holdra 0,4 liter szesz vétetett számi-
tásba.

A megye rendelkezésére bocsátott meny-
nyiség lehetőleg szintén ilyen alapon osztandó
szét, de más szétosztási módot is megenged a
rendelet, ha az a cél elérhető, hogy minden
gazdaság, melynek szüksége van pálinkára,
mértányosan kielégítetik.

A szétosztást egy bizottság fogja intézni,
melynek elnöke az alispán, vagy általa kine-
völt más személy, tagjai pedig a gazdasági
felügyelő és a megyei gazdasági egyesület eg-
y vagy két tagja.

A miniszter leírata szomorú tényt állapít meg Magyarország mezőgazdasági munkásairól és kisgazdáiról s a legsajnálatosabb az, hogy a tény megfelel a valóságnak: a mezőgazdasággal foglalkozók nem lehetnek meg pálinka nélkül. Most, hogy a kenyéradagok minimumnak szálltak le, a pálinka jó lesz narokotikummal. A pálinka erőt nem ad, csak bufektató-nek való.

Kürthy Lajos báró a malomkoncentració ellen. (Nem zárják be a kis malmokat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány héttel ezelőtt igen komoly veszedelem fenyegette a temesmegyei kisebb malmok ekszisztenciáját. A nagy széninség idején történt ugyanis, hogy a közös hadügyminiszterium előterjesztést tett a kereskedelemügyi miniszteriumnak különböző ipari ágak koncentrációja tárgyában. Az volt a terv, hogy a nyersanyagokat néhány nagyobb iparileg dolgoztatják fel, aminek következtében lehetővé válik majd, hogy egyes kisebb üzemek működését be lehet szüntetni. Szó volt a textilgyárak, a vegyi ipari vállalatok és a malomkoncentrációjáról.

A hadügyminiszterium intenciója az volt, hogy az esetben, ha a kisebb malmok üzemét beszüntetnék, lényeges szénmegtakarítást lehetne elérni és pedig azért, mert megnövekedne ugyan a nagyobb malmok munkája, de a nagyobb malmok aránylag — százalékban kifejezve — kevesebb szenet használnak el, mint a kisebb üzemek. Ezenkívül a hadügyminiszterium azt is gondolta, hogy a kisebb malmok üzemének beszüntetése következtében egy csomó felmentési jogaim tárgyaltanná válnék és a hadsereg emberanyaga jelentékeny mértékben megszaporodna.

A kereskedelemügyi miniszteriumban, amikor tárgyalás alá vették a hadügyminiszterium átiratát, nem foglaltak állást a kérdésben, hanem kikérték az érdekelt testületek vezetőinek véleményét. Ez ügyben tanácskozás volt a kereskedelemügyi miniszteriumban és ezen a bizalmas jellegű tanácskozáson rendkívül érdekes megállapodások történtek.

Mindenekelőtt megállapították azt, hogy a nagy malmok annyi szenet használnak el, a mennyi az ott őrölt gabonamennyiség tíz százalékának felel meg, ezzel szemben a kismalmok a náluk őrölt gabonához viszonyítva tizenhárom százalék szenet fogyasztanak el. Ha tehát koncentrálnák a malmok üzemét és a kisebb malmokban megőrlendő gabonát is a nagy malmokban dolgoznák fel, tényleg elérnénk egy három százalékos szénmegtakarítást, ami esetleg igen jelentős mennyiségnek felel meg, de nincsen arányban a vele járó következményekkel.

Ez esetben ugyanis minden gabonát a nagyobb városokban levő malmokban kellett volna elszállítani, ha nem is beszélünk arról, hogy a vasut nem bírta volna ezt az óriási munkát, a lokomotívok sokkal több szenet használtak volna fel, mint amennyit a kisebb malmok üzemredukciója folytán meg lehetett volna takarítani. Ami már most az emberanyagban való megtakarítást illeti, itt sem mutatkozott volna lényeges eredmény, a kisebb malmok felmentett alkalmazottainak be kellett volna esetleg vonulniok, ezzel szemben azonban a nagy malmok megnövekedett üzemük mellett több embert lettek volna kénytelen foglalkoztatni, vagyis effektív megtakarítás helyett mindössze eltolódás mutatkozott volna.

Ezek az okok kétségkívül elég súlyosan esnek latba, de még ennél is fontosabb Kürthy Lajos bárónak, az Országos Közéletmezőési Hivatal vezetőjének az állásfoglalása, amely a legerélyesebben ellenezte a tervbe vett koncentrációt. Kürthy báró ugyanis arra az álláspontra helyezkedett és ezt nyíltan meg is mondta, hogy az esetben, ha kevesebb helyen őrlelik meg a gabonát, az ország lakosságának liszttel való ellátása nem történhetik meg abban a mértékben, ahogyan azt a közérdek kívánja. A közérdek szempontjából ugyanis indokolt a legnagyobb mértékben való decentralizálás, vagyis, hogy minél több helyről történhessék az igények kielégítése, mert csak az esetben kerülhetők el a fennakadások. Ha koncentrálnák a malomipart, akkor augusztus 15-ike után — akkor már ugyanis egyetlen ellátott ember sem

less az országban — nem lehet annyi helyre lisztet kiszállítani, amennyi helyre szállítani kell. A vasutak sem bírnák ezt a megfeszített munkát, de a nagy malmok sem lennének képesek üzemüket olyan mértékben fokozni, hogy az összes üzemen kívül helyezett kisebb malmok munkáját pótolni tudják.

Kürthy báró erélyes állásfoglalása döntötte el a tervbe vett koncentráció sorsát és fenti információim kiegészítéseképpen közölhetem még a kereskedelemügyi miniszterium egyik illetékes faktorának nyilatkozatát is, amely ugyhangzik, hogy a miniszteriumban a kérdéssel egyelőre nem foglalkoznak és a malomkoncentráció ügye erőszerezint aktuálisnak nem mondható. Ezek után nyugodtak lehetnek most már a kisebb malmok tulajdonosai a felől, hogy malmaik üzemét beszüntetni nem fogják.

Juniusra elkészül a tisztviselői segélytörvény.

— 60-70 százalékos fizetésemelés. —

— Szórá tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egyik tovarosi estilap értesülése szerint a legutóbbi minisztertanács elrendelte, hogy a pénzügyminiszterazonnal fogjon hozzá a szükséges számolásokhoz, amelyek alapján törvényhozási uton a lehető legrövidebb időn belül keresztül fogják vinni a tisztviselők helyzetének megjavítását. Ha a tisztviselők kongresszusán hangoztatott igényeknek nem is tehetnek eleget, mégis fontos lépést tesznek érdekükben. Az országgyűlésnek, amikor juniusban összeül, első teendője lesz, hogy ezt a törvényjavaslatot tárgyalja le.

Egy magasrangú állami tisztviselő a várható segítségről a következőket mondta:

— Magán uton, olyan forrásból, amelynek hitelességében nincs okom kételkedni, úgy értesülök, hogy a kormány a 100 százalékos fizetésjavítást, valamint a családi pótléknak szintén 100 perccenttel való felemelését megadja. A

100 százalékos fizetésjavítás értesülésem szerint úgy történik, hogy a százalék csak azon fix fizetés után számítottatnék, amelyben nincs benne sem a személyi, sem a korpótlék, sem más fizetés jellegével bíró pótlék; azonban a 100 százalékos összegből a szokásos 33% szolgálati díjat levonnák. Vagyis ez tulajdonképpen nem lenne más, mint 100 százalékos előléptetés, vagy más szóval 67 százalékos fizetésjavítás.

Más verzió szerint a kormány 70 százalékos fizetésjavítást ad és ruhabeszerzési segély gyanánt három havi fizetést utalványoz, úgy azonban, hogy ez a ruhabeszerzési segély 600 koronánál kevesebb ne legyen.

Az időpontra vonatkozólag, amikor ezek a segélyek folyósítottatnak, szintén többféle verziót hallottunk. Vannak, akik már május elsejére biztosan várják, vannak, akik a költségvetési év lejártáig, junius 30-ig lehetetlennek tartják.

Ezek azonban — sajnos — csak hallomások, biztosat senki sem tud. A legközelebbi napok talán meghozzák a hivatalos értesítést is.

Béke-bankett az orosz fronton.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A békehangulat ma már úgy terjed szerte a világban, mintha nagyon komoly alap lenne arra, hogy a fegyverzaj esendesülésében bizni igen-igen lehet. Itthon, távol a veszedelmektől talán intenzívebb a békét remélő hangulat, mint odakünn a fronton. De minden bizonnal érdekes tudni azt, hogy mi történik hát ott, hol egymással szemben állanak még a békéről beszélő ellenfelek, ahol egymás szomszédságában húzódnak a magyar bakák és orosz katonák lövészárkai. Két katonatiszt, akik most hagyták el Kirlibaba táján, a bukovinai határ mentén a jól megerősített állásokat, érdekes dolgokat mondott el az orosz front mostani napjairól:

— Tíz napja tart már — mondta az egyik, — hogy egy lövés sem dörög, hogy az ágyú sem bömböl. Kirlibaba táján minden esendes. A látvány pedig, ami itt kemény harcokhoz szokott szemek elé tárul, egyszerűen példátlan. Az orosz lövészárkok előtt húzódnak drótakadályok széjjel vannak tépve. A hol a drótsövények húzódnak, ott már szép sorjában gulába rakva állanak az orosz puskák. A gulák némelyikén kicsiny zászlócska leng. Fehér a színe. Mi csak benn tartjuk a puskát a lövészárkokban, de sétálni mi is bátran megyünk. Legutóbb hivatalosak voltunk egy bankettre. Szép tavaszi nap volt. Deszkából a két lö-

vészárkok között asztalokat róttak. Az asztalokra újságpapírból került az abrosz. Ott volt a banketten egy orosz ezredes is. Ő üritette az első poharat a békére. Csernovitzi hotelek tányérjaiból ettünk. Voltak sütek és torták és jófajta borok. Pezsgő is akadt. Valódi francia. Az orosz tisztek mosolyogva panaszkodtak: a champagnei harcokban az a legfájdalmasabb, hogy nem lehet champagnehez jutni.

— Az sem érdektelen, — folytatta a másik tiszt — hogy az oroszok állásaiból, amikor Czernin külügyminiszter békenyilatkozata megjelent, parlamentérek jöttek át hozzánk s érdeklődtek a dolog iránt. Néhány német újságot kaptak a boldogan vitték vissza. Két nap múlva mutatkozott a nagy barátkozási hajlandóság. Az első nagy lakomát azután akkor rendezték az oroszok tisztelünkre, amikor Károly királynak az oroszokhoz intézett békenyilatkozata a Russkoje Slowóban is szószerezint megjelent. Általában bizonyosra veszik az orosz tisztek, hogy ellenségeskedésre többé sor nem kerül. Estéknként buszsláv énekszó hangzik odaát, amire nálunk magyar nóta a válasz. Ujabban muzsikásokat is kértek tőlünk kölcsön. Két cigányért egy kapitányt küldtek tuznak. A kapitányt hajnalban hordágyon kellett visszavinni, — úgy berugott. Igen kedélyes most a hangulat oda-fönn. Ki tudja meddig tart a változékony még rosszra?

Hadiflotta és kereskedelmi tengerészet.

Irta: *Mérl Antal dr.*

Egy régi tengerész-közmondás szerint „a kereskedelem a zászló nyomában jár.” A közmondás nem a kereskedelmi, hanem a hadizászlóra vonatkozik. Hogy mennyire igaz ez a közmondás, azt az alábbi példák bizonyítják.

Németország egységesítése előtt tulajdonképpen csak Hamburg és Bréma konzuljai képviselték a német érdekeket az Océanon túl. A múlt század ötvenes éveiben Hamburg perui konzulja védelmébe vett egy német gyarmatot és panaszt emelt, mire a perui kormány képviselője gúnyosan azt felelte: „Mutassa meg, micsoda ágyuk állanak Ön mögött?” A hamburgi konzul képtelen volt dolgavégeztlenül jávo

zág egységesítése után, mikor minden német hadihajók bukkantak föl, a tengerentúli államok kormányai tudták, hogy a német képviselők mögött most már ágyuk is vannak. A német érdekek bármilyen megsértését jóvá kellett tennie a hibás államnak, a nyomban megjelenő német hadihajók nyomása alatt.

A német tengerészek és kereskedők védelmet éreztek maguk mögött, sokkal erélyesebben és öntudatosabban léphettek tehát föl és a német kereskedelem az évek során hatalmasan megnövekedett. Annnyira, hogy Anglia, amely a világ egyeduralmára tört, nyugtalanodni kezdett és versenytársa megsemmisítésére igyekezett.

A világháború tudvalevőleg ennek a következménye. Most aztán negatív értelemben bizonyult be a tengerészmondás igazsága. Németországban és Ausztria-Magyarországban tulajdoson későn ébredt föl a tengeri hatalom jelentőségének tudata, úgy, hogy az angol flotta nagy előnyt már nem lehetett kiegyenlítani.

A német hajóhad képtelen volt a tengeren túl levő cirkálóit hátat ledézni az angol tenger ellen. Egyik a másik után esett a tulerő áldozatul, dicsőséges harcokban. Ugyanakkor természetesen eltűntek az óceánról az immár védetlenné német kereskedelmi hajók. És mikor a háború elhúzódott, a védetlenség órái jogtalansága megint pörön megmutatkozott. Azokat a hajókat, amelyek bizakodtak Portugália semlegességében és befutottak a pottón országoskuba, amely a háború előtt mukkanni nem mert volna Németország ellen, Portugália egyszerűen ellopta. Védetlenné voltak, ellenségeink föllegés szerint tehát jogtalanok is.

A kereskedelem a zászlóhoz igazodott akkor is, mikor az eltűnt. Iskolai példája volt ez a hajóhad fontosságának a tengeri kereskedelemre nézve és remélhetőleg nincs többé még olyan megátalkodott szárazföldi polgár sem, aki ne látná be az erős hadiflotta szükségét. Minden falat kenyér, minden korty kávé, a cipők és egyéb holmik ára elégszer az eszébe hozhatja.

Ismerettük a hadi- és kereskedelmi tengerészet egyik leghatalmasabb kölcsönhatását. De van ilyen még több is. A kereskedelmi flotta más dolgokban is a hadizászlóhoz igazodik.

A mai hajóépítő ipar nagyipar, amelyet csak milliók tőkével üzemeltethetnek. A mai verseny mellett egy új hajóépítőgyár felállítására nagy kockázat. Mielőtt Ausztria-Magyarország a hadiflotta erélyesebb kiépítését megkezdte volna, csak két nagyobb hajóépítőgyár volt az egész monarchiában: A Lloyd-Arsenál és a mai Ausztria-nyár. Ennek aztán az volt a követke-

ménye, hogy száz tengeriarónk közül nyolcvanhat Angliában kellett építtetnünk és drága milliókat fizettünk ki Angliának.

Mihelyt az állam hajóépítési programot állított föl, a meglevő hajógyár meghatározott időre biztosítva tudta munkáját, az új gyár pedig biztosított, nyomban megfizetett munka mellett hosszabb időre megalakulhatott, mert a részvényeseknek teljes biztosítékuk volt arra nézve, hogy az új vállalat feltétlenül kamatozni fog.

Ausztriában két, Magyarországon egy új nagy hajógyár létesült, amelyek nemcsak hadihajókat, hanem kereskedelmi gőzösöket is építettek, úgy, hogy ma nemcsak teljesen függetlenek vagyunk Angliától, hanem idegen államok számára is megkezdhetjük az építést. Pénzünk nem özönlött többé Angliába, hanem itthon maradt és saját, iparunkat támogatja, sőt idegen pénz is kezdett a monarchiába áramlani.

Igy jövedelmeztek tehát a hadiflotta „improduktív” költségei, ahogyan a rövidlátók elnevezték.

Remélhetjük tehát, hogy a háború után nem akad többé képviselő, aki ellenzi a hadiflotta kiépítését. Bizonyára nehéz dolog lesz, de a háború után is ki kell tartanunk, hogy a magunk és szövetségeseink hajóhadai kiépülhessenek, amennyire ez mindenféle kiéheztetési terv meghúzásához szükséges.

Ha akarjuk, így is lesz. Anglia sem dugta zsebre a kezét, ő sem várta a sült galambot. Anglia kemény harcokban, lassan küzdötte föl magát. Játzmáját ma már eljátszotta, hanyatlása megkezdődött és csak a központi hatalmakon mulik, hogy Anglia helyébe lépjenek. A háború ézerszer igazolta, hogy az erőnk meg van hozzá, most már csak a bátorság van hátra, amellyel ezt az erőt céljaink kiméltetlen szolgálatába állítjuk. Akkor aztán a szövetségesek hadizászlója mögött egyre több kereskedelmi hajó zászlója fog feltűnni az óceánon, bőséget és jólétet hozva a hazának.

Angol leányexport a fal javításra.

— Britannia készülődése a „békére.” —

— Az Aradi Hírlap tudósítójától. —

A hadigazdaság tudományos tanulmányozására alakult bizottság egyik tanulmányából (Uj könyvek az ellenséges országokból), amely az ellenséges külföld politikai és gazdasági iradatát ismeresi, vesszük át Morgan „The Munitions of Peace (London 1916)” című könyvének alábbi adatait. A könyv többek közt azért is érdekes, mert a párisi gazdasági értekezlet határozatait teljesen figyelmen kívül hagyja és a szabad verseny elve alapján áll.

A szerzőnek az a nézete, hogy még a békekötés előtt teyverkezni kell Németország ellen való gazdasági háborúra. A behozatalt korlátozni kell, a kivittet fokozni. A föld megművelését Angliában rendezetesen növelni kell. Függetleníteni kell azokat az iparokat, amelyek a háború előtt Németországtól függtek, így például az optikai üvegek, anilinfestékek, villamos gépek előállítását. A munkásoknak legyeimet kell tanulniok. Szervezeteiknek a háború után segítenők kell a munkabérek leszállításában. Gondoskodniok kell az ifjuság kiképzéséről.

Az angol gyárosok nagyon maradiak. Már a háború előtt visszautasították minőségien kitért termékeiket, mert mintáik nem elég modernek és így nem felelnek meg a külföldi vevők igényeinek. Az is kényelmetlen dolog,

hogy az angol ajánlatokat angol nyelven írják angol szellemben és angol mértékegységekben. Az ipari alkalmazottaknak korszerűtlen, szűk, gyakorlatiatlan helyiségekben kell dolgozniok, mert a gyáros nem tudja elszánni magát nagy-szabásu új építkezésekre. A munkások többnyire elavult gépekkel vesződnök. A kereskedők és a gyárosok nem tudnak elég idegen nyelvet, műszaki és tudományos képzettségük kevés. A németek ebben magasan fölöttük állnak.

A nagyiparosoknak jobban össze kellene tartaniok és az egyesek érdekét alárendelni az állam javának. Jótékonyági mozgalmak helyett szerezzen az állam munkát a munkanélkülieknek. Nagy nemzetközi kiállítások mellett be kellene vezetni az egyes angol kézművek és iparágak állandó kiállítását, a lipesei vásár mintájára. A konzulokat ne terheljék túl diplomáciai munkákkal, hogy így teljesen a brit kereskedelem előmozdítására adhassák magukat.

A kereskedelmi kamara keveset végez, helyébe új testületet kellene szervezni, a Nemzeti kereskedelmi ügynökséget, nagy intézkedési és döntési jogokkal. Csak komoly, tapasztalt kereskedők foglalhassák el a vezető állásokat és anyagilag úgy kell őket dotálni, hogy jövedelmük észszerű arányban legyen az állam érdekében elhagyott üzleteik jövedelmével. Az új hivatalnak új piacokat kellene teremtenie és átvennie a konzulok eddigi munkakörének egy részét. E célból egyes kereskedőknek állandóan utazniok kellene az állam megbízásából a vásárlóképes külföldön. Szorosabb csatlakozást kellene teremteni a gyarmatokkal, attéle vámegyletet, hogy az ügynökség a gyarmatok termékeit is terjeszttesse. A kivándorlást a gyarmatok felé kell terelni.

Különösen a terjetten nők kivándorlást kellene előmozdítani, mert Kanadában és Új-Zélandban nagy a hiány angolajú lányokban. Az ügynökség hatáskörébe tartoznának továbbá: A vámügyek, a kereskedelmi szerződések megújítása, az ipari vállalatok kölcsönei, a szárazföldi és tengeri szállítás kérdése a fuvarételek megállapítása, a szabadalmi törvények reformja, a munkások és alkalmazottak bérkérdései.

Az angol állam — Morgan szerint — nem támogatja sem a feltalálót, sem a tudományos kutatót. Anglia ebben sokat tanulhatna Németországtól, Amerika is sokban megelőzte már.

Nem történt esemény.

Budapest, április 20. (Havasítás.)
A fohadiszállítás jelenti:

Egyik haretéren sem történt lenyeges esemény. Hőier altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

VAROS ES MEGYE.

Közzszemlén a költségvetés. Arad sz. kir. város 1917. évi közkötség előirányzatát, a városi tanács és hármás bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvet és az összes mellékleteket i. évi április hó 19-től számított 15 napra a f számvevő hivatali helyiségében közzszemlére kitértette. — Arad szab. kir. város tisztii nyugdíj alapja 1917. évi költség előirányzatát a városi tanács és hármás bizottság üléséről felvett jegyzőkönyvet és az összes mellékleteket i. évi április hó 19-től számított 15 napra a f számvevő hivatali helyiségében közzszemlére kitértette. Erről Arad szab. királyi város adó fizető közzszemlére azzal értesítjük, hogy jogában áll a költségelőirányzatot megtekinteni, esetleges észrevételeiket a f. év május havában megartandó rendes közgyűlési 5 nappal legkorábban megező időben a polgármester urhoz nyújtani.

Atlasz Izidor aradi üzletei.

— Kötés háromszáz métermázsa zsirra. — Lefoglalt hatvannyolc-ezer korona. — Az aradi rendőrség nyomozása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul érdekes ügyben indított nyomozást az aradi rendőrség bünyügyi osztálya. Ebben a pillanatban még nem állapítható meg: ki, vagy kik követték el azokat a bűncselekményeket, amelyek munkát adnak az aradi rendőrségnek. Arról van szó, hogy gyanu merült fel többek ellen, akik állítólag maximális áron felül igen jelentékeny mennyiségű sertészsirt és szalonnát szállítottak a katonaságnak és akiket néhányan állítólag azért jelentettek fel, hogy a feljelentés révén busás anyagi előnyökhöz juthassanak. Az ügy részleteiről a következő tudósításunk számol be:

Néhány héttel ezelőtt Atlasz Izidor budapesti lakos alkalmi hadseregszállító megbízást adott Nagy Zoltán és Kresztics János nevű fővárosi lakosoknak, hogy szerezzenek neki az ország különböző részein zsirt és szalonnát, a melyet ő a hadseregtől nyert megbízása alapján a katonaságnak fog elszállítani. A két budapesti megbízott összeköttetésre lépett többek között Aradon Szabolcsy József nevű ügynökkel, aki vállalkozott arra, hogy Atlasz Izidor megbízottait összehozza olyan aradi lakossal, aki összeköttetése révén megtudja szerezni az egyelőre szükséges háromszáz métermázsa (három vagon) zsirt és szalonnát. Szabolcsy szerint erre a szerepre legalkalmasabbnak bizonyult Hartman Samu csekszabados, aki ugyan névleg katonai szolgálatot teljesít, de akinek ugyilátszik elég ideje van ilyen üzletek kötésére is. Hartman természetesen vállalkozott arra, hogy előteremtí Aradon és a környéken a szükséges háromszáz métermázsa zsirt és szalonnát. Azonnal megkezdte a tárgyalásokat több aradi hentesel, a kiktől először ötvenkét métermázsa, azután hatvankét métermázsa és utjában hét métermázsa zsirt és szalonnát szedett össze. Ezenkívül egy Aradon lakó ismert nagybérű aradmegyei gazdaságában is vásárolt csaknem ötven métermázsa zsirt és szalonnát. Ez a nagybérű ugyanis a tél folyamán igen sok sertést vágott le és a zsírját, meg szalonnáját

elraktározta, hogy a nyári mezőgazdasági munkáknál alkalmazott orosz foglyoknak és munkásoknak megfelelő élelmet tudjon biztosítani. A nagybérű ebből a kvantumból adott el az Atlasz Izidornal üzleti összeköttetésben álló aradi henteseknek és Hartman Samunak. Hartman Samu Atlasz Izidortól negyvenezer korona előleget kapott az üzletek lebonyolítására. Hartman ebből az összegből az egyik aradi hentesnek tizenkilencezer koronát fizetett ki, azonkívül előleget adott mindazoknak, a kiktől zsirt és szalonnát vásárolt. Hartman ez összegben kívül még negyvenhétezer koronát kapott Atlaszektől olyan zsirt és szalonna után, amelyet már a vasúton feladtak két katonai hatóság címére. Amikor a szállítmány elindult Aradról, akkor Atlasz Izidor megbízottai jelentkeztek az aradi rendőrségen és elmondták, hogy a hadsereget megkárosító üzlet lebonyolítását kell megakadályozni.

— Az Atlasz Izidor által megvásárolt zsirt és szalonna — mondta az egyik feljelentő — maximális áron felül jutott Atlasz birtokába. Mi nem engedhetjük meg, hogy egyes emberek nagy vagyont szerezzenek abból, hogy maximális áron felül adnak el zsirt és szalonnát, azért kérjük a rendőrséget, akadályozza meg, hogy ez az üzlet lebonyolíttassék. A zsirt és szalonna maximális árát megállapító rendelet a feljelentőknek a lefoglalt mennyiség egyharmadát iuttatja és azonkívül büntetlenséget is biztosít, kérjük tehát a rendőrséget, foglalja le a most elszállítandó árut és adja ki nekünk a mennyiség egyharmadát. A többi pedig engedje meg, hogy a katonaságnak elszállítsuk.

Az aradi rendőrség azonnal megindította az eljárást és Hartman Samunál lefoglalta az ügyletből kitolyólag hozzájutott negyvenhétezer koronát, valamint az egyik hentesnél levő tizenkilencezer korona vételárát. Érdeklődött aziránt is, hogy a hentesek és az említett nagybérű maximális áron felül adták-e el Atlasz Izidornak, illetve megbízottainak az

árut? A nagybérű írásbelileg igazolta, hogy ő maximális áron bocsátotta rendelkezésre a tőle megveit zsirt és szalonnát.

A feljelentett egyének azt vallották, hogy Atlasz és társai üzletszerűleg folytatják ezt a feljelentési gyakorlatot, mert ez szép jövedelmet hajt számukra. Az a módszerük ugyanis — védekeztek a terhelték — hogy a szalonnát 12—13 koronáért, tehát jóval maximális áron felül vásárolják meg és amikor megkötötték az üzletet, feljelentik az eladót és maguknak követelik a hatóságtól a rendeletben a feljelentőt megillető egyharmadrészt, a lefoglalt zsirt és szalonnamenyiséget pedig elkérik a rendőrségtől azzal az indokolással, hogy ők az árut a hadseregnek szállítják el. Így Atlaszék maximális áron jutnak nagymennyiségű zsirhoz és szalonnához és azonkívül busás hasznot is szereznek a feljelentés következtében. Egyik budapesti lap néhány nappal ezelőtt foglalkozott Atlasz Izidornak ezzel az üzleti módszerével és azt állította, hogy Atlasz ezen a réven több mint félmillió koronát keresett, pedig a háboru elején szegény ember volt.

Atlasz Izidor ezzel szemben azt hangoztatja, hogy ő kényszerűségből vásárol maximális áron felül és tényleg Aradon is adott egy kilogramm zsírért 12—13 koronát, csak hogy áruhoz juthasson. Ot ugyanis a katonasággal kötött szerződése pontos szállításra kötelezi és ezért kénytelen maximális áron felül is megvenni az árut, csak hogy eleget tudjon tenni szerződésbeli kötelezettségének. Ő a katonaságtól a maximális áron felül 20%-ot kap, ha árut szerez s ez az ő haszna. Ő kénytelen a feljelentés eszközhöz folyamodni — mondja — mert másképpen lehetlenség arra szorítani az eladókat, hogy betartsák a maximális árakat.

Az aradi rendőrség tovább folytatja az eljárást, amelynek során ki fog derülni, hogy Atlasz Izidor tényleg csak 20%-ot kap-e a maximális áron felül szállított szalonnáért és zsírért vagy pedig egyéb érdekei is parancsolják, hogy maximális áron jóval felül vásároljon zsirt és szalonnát.

Az Aradi Közlöny

előfizetési árai helyben és vidéken:

Egész évre	36 korona.
Negyed évre	9 korona.
Egy hóra	3 korona.

Egy német orvos

a mai Bukarestről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bukarestből érkezett meg Kurt Mayer német katoniorvos, aki ott az egyik német lazarettben működött három hónapon keresztül. Mayer dr. munkatársunk előtt érdekes képet festett meg a meghódított román főváros mostani életének.

— Bukarestben ma — mondotta — körülbelül olyan az élet, mint más háborus városban. A különleges háborus intézkedések ott is életbe léptek, meg pedig abban a formában, mint azok a német városokban vannak érvényben. Kenyerjegy, husjegy, cukorjegy és egyéb jegyek korlátozzák az élelmiszerfogyasztást, amiben egyébként Bukarestben semmiéle hiány nincs. Bukarest híres cukrászdái ma is nyitva vannak és azokban meglehetősen olcsó árért akármilyen mennyiségben lehet finom süteményeket kapni.

— Az elfoglalás első időinek zavarai ma már teljesen elsimultak s a város élénk forgalmán alig lehet észrevenni, hogy Bukarest egy meghódított város. Az óriási katonai forgalom pótolja az elmenekült lakosság távolléte folytán megesappant forgalmat, sőt bizonyos mértékben emelte is a város élénkségét. Egyébként megállapítható, hogy a polgári lakosság létszáma nem kevesebb ma Bukarest-

ben, mint az elfoglalás előtt volt, mivel a környékről a lakosság óriási mértékben özönlött be a fővárosba, ahol a nagy idegenforgalom következtében bő kereseti források nyíltak.

— Bukarest híres külső képe is visszatért az utolsó hónapokban. A korzó idején feltűnően sok és feltűnően szép és elegáns nők sétálnak az utcákon és közöttük, valamint a központi hatalmak katonatisztjei között szemmel láthatóan elsimultak az ellenségek között szokásos ellentétek. A korzón német, osztrák, magyar, bolgár és török tisztiek sétálnak legjobban egyetértésben a bukaresti nőkkel, akik valóban kedvesek s akik s legújabb divat szerint elegánsan öltözöttek. A Bukaresten átutazó sok idegen katonatisztnek sem ideje, sem kedve nincs ahhoz, hogy egy élénk város életének lelki rejtelmeit kutassa s ezért csak a hálás visszaemlékezés melegségével honorálják a bukaresti családok határozottan meleg vendégszeretétét.

— Nem tudom, hogy milyen volt a kávéházi élet Bukarestben a háboru előtt, de úgy mondják, hogy most annál is élénkebb. A kávéházak egész napon át zsufolyva vannak s ott nem ismerik az uzsonnakávé tilalmát, miután Bukarest környékén nincs hiány tejben. Természetesen a kávéházak publikumának nagyobb része is az átutazó s a városban tartózkodó tisztiek közül kerül ki, de a bukarestiek is kivesszik a részüket a kávéházi szórakozásból.

— A rendet a bukaresti rendőrség tartja

fenn, amely a német katonai parancsnökság felügyelete alatt működik. Az iskolákban rendszeres tanítás folyik, csupán az egyetemen nincsenek előadások, de nagyon sok bukaresti ifju kapott engedélyt arra, hogy tanulmányait valamelyik németországi egyetemen folytassa. Bukarestben naponként két román és egy német s egy magyar nyelvű ujság jelenik meg, amely pontosan számot ad a legfrissebb eseményekről. Az orosz torradalom híre a román fővárosban általános örömet keltett s a bukarestiek nyíltan hangoztatják, hogy az orosz torradalom egyuttal Ferdinánd királyt lecsodorta Románia trónjáról. Ferdinándot különben engesztelhetetlenül gyűlölik a bukarestiek, akik egyébként meglehetősen einikusán nyilatkoznak a román hadsereg működéséről is. Eleinte szüggelyték a román hadsereg baklövéseit s különösen azt, hogy Románia hadseregéről az utóbbi időben egyáltalában szó sem esik, most azonban csak a humor hangján nyilatkoznak a román nemzet fegyveres erejéről s naponként születnek olyan viccek, amelyek központjában A verescu hadvezéri zsenialitása áll.

— A bukaresti közvélemény a háboru utóbbi időben egyáltalában szó sem esik, most azonban csak a humor hangján nyilatkoznak a román nemzet fegyveres erejéről s naponként születnek olyan viccek, amelyek központjában A verescu hadvezéri zsenialitása áll.

Csapó Pál hadnagy.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt megírta az Aradi Közlöny, hogy a király megengedte Csapó Pálnak, a 28. vadászászlóalj hadnagyának, hogy elfogadhassa és viselhesse a német vaskeresztet.

Erről a kiváló, fiatal katonatisztról a haretérről a következő rendkívül érdekes sorokat kapjuk:

— Apja földbirtokos, nyugalmazott alispán volt. Nagyapja, ki mint huszárezredes végigküzdötte a szabadságharcot, az aradi várnak volt foglya. Ennek a mártírnak szellemét követte, mikor a bécsújhegyi akadémiába lépett azzal a céllal, hogy mint katona szolgálja királyát és hazáját. 1915. augusztus 18-án nevezte ki a király hadnaggyá a legjobb rangszámmal, az akkor még csak 18 éves, rendkívül nagytehetségű ifjút, aki majdnem két év alatt, komény harcokban, igen sok dicsőséget szerzett az aradi vadászászlóaljnak és most a gyönyörűen dekorált Hutschenreiter századoson és Borbély dr. főhadnagyon kívül, a legszebben díszített tisztje a zászlóaljnak.

— Alig került ki az iskolából, már október 2-án önként indult a haretérré, mint századparancsnok. A fronton zászlóalj felderítő különítménynek lett a parancsnoka és a gyakori őrzárharcokban esett át a tűzkeresztségen.

— A felsőbb hadvezetőség 1916. január végén harcedzett magyar tisztet vezényelt minden csapatteatról egyik népfelkelő gyalogezredhez s ekkor érte Csapó hadnagyot az a kitüntetés, hogy őt jelölték ki erre a célra és egy tábori század parancsnoka lett az ezrednél. Csakhamar alkalma nyílt, hogy katonai érényeinek különös bizonyítékát nyújtsa. Március 5-én az Ikva folyó mellett az oroszok kiépítették állásaikat és utat vágva a folyóig, azt áthidalták. A mieink észrevették, hogy körülbelül száz emberből álló orosz csapat átvált a folyón, hogy állást foglaljon. Csapó hadnagy negyven emberből álló őrzárral elfogta az oroszokat és a hid felé tartott, ahol négy embert jelölt ki annak felrobbantására. Az egyik öreg népfelkelő, számos kitüntetés tulajdonosa, a munka végrehajtása előtt zsebéből kivette családjáé fényképét és könyves szemekkel, egy utolsó bucsuul, megcsókolta azt. A hadnagy látva ezt a jelenetet, kivette embere kezéből a gyújtózsínort, ő maga rohant a hidhoz és felrobbantotta azt. A légnyomás belső sérülést okozott és a hidról levált egyik vasdarab a lábát érte, de nem engedte magát kórházba vitetni, hanem néhány nap múlva már sántítva vezetett egy fényesen sikerült támadást. Ezért kapta a bronz signum laudist. Cibulka gyalogsági tábornok személyesen, egy nagyon szép beszéd keretében fejezte ki nagyrabecsülését az ifjú hős iránt és tűzte mellé a kitüntetést. Junius elején résztvett a szopovinai véres csatákban, ahol az oroszok áttörték állásainkat.

— Emez ütközetek után Berghammer alvezredes aggódva a vakmerő hős élete miatt, magamellé vezényelte, mint segédtestet. De ennek ereiben pezsgő magyar vér nem engedett nyugtot, s mikor eljött a dubnói visszavonulás ideje, visszavezényeltette magát a tűzvonalba és résztvett a tizenkét napos brodi harcokban. Mikor a tőle jobbra lévő csapatok mind visszavonultak, elfoglalta a maga kiváló és kipróbált embereivel az üresen hagyott lövészárkokat és mindaddig kitartott az ellenséges tűzben, míg négy zászlóaljunk a „Berlin” hidala-

sán át nem jutott. Ezért kapta az ezüst Signum Laudist.

— Augusztus hónapban a bródi—lemergi vasutvonalat védte, 3-án százada mellett egy muszka páncélvonat robogott el, amely elhelyezett aknáktól felrobbant. A vonatot kísérő hetven embert fogságba ejtette, majd pedig az oldalt támadó két muszka századot visszavonulásra kényszerítette. Szeptember hónapban a Stír könyökbe került ez a csoport, ahol a hírneves Eben tábornok támadó seregébe osztották be és résztvett a mindennaposá vált erős harcokban.

— Október havában került vissza tisztársai és az őt ismerő legénység örömeire a zászlóaljhoz. Még ki sem pihente a fáradalmakat, már harmadnap egy felderítő különítményt szervezett, amellyel megbolygatta az oroszok egy előre tolt tábori őrsét és később tizenöt emberével vállalkozott azok elfogására is. Ezzel a tetteivel igen nagy tekintélyt szerzett az aradi zászlóaljnak a német parancsnokság előtt, amelynek a kötelékébe tartozik. Ekkor terjesztették fel a vaskeresztre, amelyet a napokban adott át neki a parancsnokló német ezredes igen szép beszéd keretében.

— Csapó hadnagy bálványja a legénységnek. Allandóan köztük él a fedezékben, vigasztalja őket és fáradhatatlan buzgalommal igyekszik katonáinak helyzetét javítani. Egy Iika nevű vadász tiz sebből vérezve feküdt a hordágyon, mikor a fiatal hadnagy értesült arról, a legnagyobb tűzben odarohant a hőshöz, letérdelt melléje és vigasztalta a szenvedőt szép szavakkal, amelyek láthatólag enyhítették a halállal vívódó fájdalmait, aki mosolygó arccal szorított kezét parancsnokával és vett tőle örök bucsut. Mindenki a legfényesebb katonai kariért jósolja az eddigiek után ennek a kiváló tisztnek.

TORVÉNYKEZÉS.

Rosszul operált X-láb.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háborús konjunkturát kihasználva, D. ur hirtelen lendülettel kirepült a végrehajtók gyűrűjéből, amely bekezdésben fojtogatta és az ardrágítás latorjáján elérte a hetedik menyországot, ahol a földet aranypor borítja és a fák nem levelet, hanem bankót hajtának. Minden földi jóban férdig járt s csak akkor érzett szív-fájdalmat mindig, amikor drága velencei tükörébe tekintve, kénytelen volt beismerni, hogy szobrász nem igen választaná modelljének, mert tagadhatatlanul X-lába van. Az ábcének ez a kellemetlen betűje, nem hagyta nyugodni s mindig töprengött, míg végre elhatározta, hogy orvoshoz fordul.

Főkeresett egy híres egyetemi tanárt és megkérte, hogy segítsen rajta, nem bánja, ha akármibe is kerül. A professzor vállalkozott rá, hogy ötvenezer koronáért rendbehozza rendezetlen lábviszonyait. A milliomos, miután huszezer korona előleget adott, befeküdt egy szanatoriumba, ahol az egyetemi tanár annak rendje és módja szerint megoperálta. Hetekig tartó gyógykezelés után D. ur végre fölkelhetett ágyából és kifizette az operátornak a harmincezer koronát.

Amikor egyedül maradt, első útja a tükörhöz vezette, ahol rémülettel állapította meg, hogy nagy pénzért mindössze csak egy betű-eseréhez jutott: lába X helyett most már O alakot mutat. Mindkét betűt egyformának undorítónak találva, a bírósághoz fordult elégtelért és nemcsak az operáció költségét köve-

telte vissza, hanem testi bájaiban történt fogyatkozásért százezer korona kárterítést is kért.

A budapesti polgári törvényszék Theimleitner-tanácsa, miután meghallgatta az orvosszakértőket, vajjon a professzor kellő tudással végezte-e el a műtétet, elutasította a hadimilliomos keresetét és elmarasztalta őt a kétezer korona perköltségben is. D. ur — elkeseredésében mi telhetett tőle? — fölébuzott a táblához, amely a napokban fog dönteni. A hadimilliomosok, akik közt van még bőven görbe lábú gavallér, a legnagyobb érdeklődéssel várják a felsőbbíróság határozatát.

Fejbolintás

és kész a katasztrófa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Két vasuti szerencsétlenség bogozódott ki a bíróságnál. A tanács elnökének minden részletre kiterjedő figyelme arra fektette a fősúlyt, hogy a vasuti szerencsétlenségek keletkezését tisztázza. A fősúlyt tehát a vádlottak vallomásain kívül a szakértők véleményére fektették s ezért ezeket ismertetjük röviden, hogy megállapíthassuk az okot.

Minger József mint főellenőr, forgalmi szakértő és Vas Henrik osztálymérnök véleménye ez:

A harangjelzés nem működött. A táviró, telefonkészülék rossz volt. A vonalon avultak a felszerelések (vicinálisról van szó), felmondták a szolgálatot. A vasutasok nem lényegbeli hibát követtek el. Ugyanis a pályáról a beállott változásokról kétféle értesítést adhat: írásban, ezt átadja az elinduló vonat vonatvezetőjének, aki azt végig leadja minden állomáson s ez biztos, a másik a távirati értesítés, amelynél azonban gyakran megtörténik, hogy nem jelentkezik egyik-másik állomás s kész a baj. Megesik, hogy elindítanak egy vonatot, megfélekedve, hogy a szemafor tilosra áll s ott várakozik a tilos jelzés miatt egy másik vonat, amelybe aztán beleszalad az elindított vonat. (A tárgyalásnak a jegyző által felvett jegyzőkönyvéből.)

Rózsa Ambrus máv. forgalmi főnök helyettes:

Egy útást hallott a pályáról, ez felhívó jel. Ha gyanusnak találta, akkor valóságos jelzésnek kellett volna vennie, hogy t. i. jön egy vonat. Ha már ez megtörtént, a szemaforból nem kellett volna a lámpást kivenni, helyét nem szabad lett volna elhagyni, köteles ott lenni. A menetidőt a vonatvezető nem tartotta be. (A tárgyalásnak jegyző által felvett jegyzőkönyvéből.)

Ugyancsak Rózsa Ambrus főnökhelyettes a nagyzozló vasuti szerencsétlenség tárgyalásánál adott szakvéleményéből:

A keresztezés áthelyezésének nem a vasuti szabályok szerint való teljesítése az oka a vasuti karamboloknak. Az ellen vonattal való találkozója a kiinduló vonatsnak meg van határozva. Ennek a keresztezésnek a helyét joga van az elindító állomásnak átvenni, ha pld. a másik vonat késik (mondjuk Biharpüspökiből Püspökladányba.) Ha aztán az értesítést elmulasztja az elindító állomás, akkor két vonat nyílt pályán összeszalad. Egy fejintésen mult például a nagyzozló vasuti karambol. Egyik hivatalnok átvette a másiktól a felügyeletet egy vonat elindítása közben. Az átadó épen dologba volt merülve, az átvevő így szólott hozzá: „Te, átvesszem a forgalmat.” A dologba elmerült hivatalnok szólanul intett, azt hitte, hogy átadta a szolgálatot. Viszont az átvevő nem kapva választ, azt hitte, hogy nem vette át a felügyeletet s nem tiltotta le egy vonat elindítását s az értesítést nem adta le. Így történt a karambol. (A törvényszéki jegyző feljegyzéséből.)

Év végére jósol békét Lwow herceg.

— Kimerülés fejezi be a háborút. —

— Saját tudósítónk teletjelentése. —

Pétervár. Lwow herceg orosz miniszterelnök újságírókat fogadott, akiknek a következőket mondotta: **Natározottsággal kijelenthetem, hogy a béke ezen év végéig bizonyosra vehető. Természetesen Oroszország belső átalakulásai, az orosz és a külföldi szociálisták akciói nem segíthetik elő a háború befejezését. A békét csakis a hadviselők kimerülése fogja meghozni. Oroszország szeretné a békét, de ahogy a dolgok most állanak, nem tehet kezdeményező lépést a békeakció megindítására.**

Bern. A Times Oroszország helyzetéről szóló cikkében az írja, hogy Plechanov, aki az utolsó csepp véréig kitartó harcot hirdeti, az orosz nemzet becsületérzésének tolmácsolója. Az orosz legszélsőbb baloldal, az anarchisták, a pacifisták és a marxisták arra törekednek, hogy a tömeget a háború befejezésére vegyék rá. Németország ügynökei, akik állandóan a zavarosban halásznak, mindenféle demagóg üzletet kifejtnek, amellyel a Németországgal való különbéké meghiusulása után, legalább azt az előnyt akarják elérni, hogy agitáció útján megfosszák az orosz hadsereget erejétől. Ezzel a körülménnyel számolni kell az orosz nép egészének. Ezért meg kell hallgatni Plechanov szent összetartásról szóló elvét.

A Reuter-ügynökség jelenti Newyorkból: Az Amerikában élő orosz vezérő bizottság táviratot küldött Kerenszky igazságügyminiszterhez, amelyben felszólítja, hogy kövessen el mindent annak megakadályozására, hogy Oroszország és a központi hatalmak különbékét kössenek.

Bécsből jelentik: A Neue Wiener Zeitung jelenti, hogy a békére való törekvés teljes erővel folyik. A központi hatalmak, Franciaország, Oroszország és a balkáni államok részéről minden remény megvan a békére. Ellenállás csupán Anglia részéről mutatkozik. Anglia ugyanis az orosz tengeren lévő német kikötők átengedését kívánja.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti, hogy jól értesült helyen megcáfolják azt a két nap óta keringő hírt, mintha a központi hatalmak oroszországgal fegyverszünetet kötöttek volna.

Zürich. A berni osztrák-magyar követ kijelentette, hogy a Rómában megjelenő Tribuna és más lapban közölt hír, mintha eredménytelen kísérletet tett volna Angliánál a béke érdekében, nem egyéb, mint fantasztikus kitalálás.

Kopenhága. A Szocialdemokraten a következőket jelenti: A nemzetközi szocialista kongresszus az egész sajtóban nagy figyelemre talált. A szocialista körök szerint a kongresszusnak világtörténelmi jelentősége van. Az orosz szociálisták készek részt venni a kongresszuson, ha annak rendezését a nemzetközi szocialista iroda vállalja. A beavatott körök azt remélik, hogy az értekezlet elő fogja segíteni a háború befejezését és azt hiszik, hogy az entente nem fogja megőrizni továbbra is elutasító magatartását.

fizetni, ha pedig a páholyokról ezen estére lemondanak, az esetben a pénztár tisztelettel visszafizeti a páholy bérleti árát. — **Vasárnapi előadások.** Vasárnap, mint rendesen, két előadás lesz a színházban. Délután háromkor egyik legnépszerűbb operett, a **Magnás Miska** van műsoron. Főszereplők: Sz. Rontai B., Horváth Mici, Győző, Járai S. stb. Este Kálmán Imre poétikus daljátéka, az Obsitos kerül színre új betanulással először. Főszereplők: Horváth Mici, Bánházi, Heppesné, Barics, Győző, Polgár, Járai S., Várnai, Benkőné stb. — **Ifjúsági és népies előadás.** Szombaton délután három órákor lesz a legközelebbi ifjúsági előadás. Színre kerül Kárpáthy Zoltán Jókai legendás színjátéka, melynek óriási sikerét jelentette az állandó zsúfolt ház. A Kárpáthy Zoltán főszereplői ugyanazok, mint az első bemutató előadásnál volt.

* **Gombaszögi Frida a Vigszínháznál marad.** A színházi titkok ismerői tudták, hogy Gombaszögi Frida visszamenni szándékozik diadalainak első fészkebe, a Magyar Színházhoz. Tudvalevő, hogy a két direktor rég dúló csatájában Gombaszögi Frida elszerződöttese Faludy Gabornak a pillanatnyi sikerét, jelentette Beöthy Lászlóval szemben, aki színházának legnépszerűbb női tagját vesztette el Gombaszögi Frida személyében. Néhány hete azután megfordult a kocka. Már befejezett tény volt, hogy Beöthynek sikerült visszahódítania a népszerű színésznőt Faludyéktól s a színházi kulisszák közvéleménye ezt úgy tekintette, mint némi visszatorlást annak, hogy a Faludy-dinasztia kiemelte Beöthy kezeiből a Népoperát. A reváns azonban nem sikerült. Faludyéknak sikerült a Vigszínháznál marasztani Gombaszögöt, nyilván nem jelentéktelen anyagi áldozatok nélkül. A kapós művész hétfőn írta alá új szerződését, amely jelentős fizetéssel három évre a Vigszínházhoz köti.

* **A Kölcsey Egyesület Arany-ünnepélyének programja a következő:** V. László. Ballada. Szövege Arany Jánostól. Zenéjét szerző és vezényli Wagner József dr. Előadják: V. László: Gajdzsinszky Pál, Cseh apród: Barics Gyula, az aradi Nemzeti Színház tagjai, a főgimnáziumi Petőfi önképzőkör férfikara műkedvelő urakkal kiegészítve, s a philharmonikusokból és gimn. tanulókból összeállított zenekar. 2. Kiss Miklósnak, az aradi Nemzeti Színház tagjának szavalata. 3. Zombory Andor főreáliskolai tanár előadása Arany Jánosról. 4. Várady Margit Arany-dalokat énekel. Jegyek a kulturpalota könyvtárában délelőttönként, vasárnap délután a pénztárnál kaphatók. Vendégeket a Kölcsey-Egyesület szívesen lát. Belépő-díj nincs. Az ünnepség kezdete pont öt órákor.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton délután 3 órákor ifjúsági és népies előadás, mérsékelt helyárrakkal: Kárpáthy Zoltán.

Este 7 órákor rendes helyárrakkal: Traviatta új betanulással.

A tévedt nő (La traviata.)

A legtipikusabb olasz operának, a szépségben esodálatosan gazdag La traviatának előadása pezsdítő szenzációja a mi zenei életünknek. Arad zenekedvelői szinte szomjas lélekkel siettek ezen az estén a színházba, melynek kopott bársonyait s megkopott cirádait üdév és megújhodottá varázsolta egy esodálatos asszony nagyszerű művészete. Sohasem látam még énekesnőt, kinek drámai művészete olyan összhangzó lett volna énekesnői kiválóságával, mint Svárdstrom asszonyt a tévedt nő szerepében. Varázslatosan nagy ennek a filigrán asszonynak a művészete s szinte érthetetlen, hogy aránylag kis terjedelmű hangjával milyen babonás biztonsággal bánik s mennyire nem ismer lehetetlenségeket. Emellett csupa szív és öntudat s játékában ép oly mértékben érvényesül a reális érzék, mint a költészet megnyugtató harmoniája. A traviatában alkalmat talált, hogy minden jó tulajdonságát esilogtassa. Kristálytisza hangja a legtisztább zenei élvezet forrása volt, temperamentuma pajzánul tobzódhatott, hogy aztán a negyedik felvonásban a fohász-árával esodálataba ejtsen s egy gyönyörűen megjátszott haldoklási jelenettel megkönyeztessen. Partnere Kertész Vilmos, a temesvár-budai szintársulat szép hangú tenoristája volt, kiről már több

alkalommal mondhattunk el sok szépet és jót. Ma is méltó a dícséretünkre. Általában az egész előadás jó, sőt kifogástalan volt. Róna a legteljesebb elismerésünket érdemli meg; játékban és énekben egyaránt elsőrangú volt s mindinkább bebizonyosodik mennyire értékes művészi erő, kire a magyar zenei világban bizonyára igen szép jövő várakozik. Járai Böske diszkrétan és finoman énekelte el énekszámait s meglepően jó volt P. Rozsnyói Ilonka, ki lassankint a színház mindenésévé növi ki magát. Színműben, operettben, operában egyaránt foglalkoztatható s helyét mindig „emberül megállja”. Az epizód szereplők: Polgár Béla, Herold Ede, Lenkei György szépen illeszkedtek az opera stílusába s kis énekszerepükön is meglátszott a gondos előkészület. A zenekar mindvégig kifogástalan volt s a legteljesebb precizitással játszott. Gellért Pál karmester elismerésreméltó megértéssel tolmácsolta a legmegragadóbb zenei hangulatokat s a mai este sikeréből jelentős rész illeti meg őt. Meg kell azonban említenünk — bár kikívánczol az ismertetés keretéből — hogy a színháznál egy kicsit több gondot fordíthatnának a színlapok helyes szövegezésére. Ha nem is főbenjáró bűn, de bosszantó hiba mégis, ha a „La traviata”-t állandóan Traviattá-nak, az opera-szövegének szerzőjét — Piave helyett — Právé-nak, a zenerőt I. Verdi helyett: Werdynek stb. írják.

* **A színház hírei.** Svárdstrom Walborg világhírű énekesnő a közönség nagy örömeire egy estével meghosszabbította vendégfellépését és így szombaton este megismétli a Traviatta opera előadását. Ez alkalommal kértnek az A) bérlők, hogy a felemelt helyárkülönbözetet szíveskedjenek a színházi pénztárnál utána

A hatodik német hadikölcsön jegyzése.

Berlinből jelentik: A hadviseléshez szükséges pénzből a német birodalom ép oly kevésé fogy ki, mint az emberanyagból, mert kimeríthetetlenek a német ember és pénztartályok. A hadikölcsönjegyzésre megindított akció ép oly eleven és élénk volt, mint az első hadikölcsönöknél. Többek között a következő közlemény jelent meg nagy betűkkel a nagy német lapokban:

Most már legfőbb ideje, hogy te is megemlékezzél kötelességedről!

Csak nem akarsz azon kevesek között helyet foglalni, akik ily komoly órában cserbenhagyják hazájukat? Mi lenne valamennyiünkben és belőled is, ha mások is oly kishitűen gondolkoznának, mint te!

Késlekedni akarsz, amíg késő nem lesz? Ki akarod magadat tenni annak a veszélynek, hogy hozzátartozóid, barátaid és ismerőseid előtt pirulni kelljen?

Tehát tedd rögtön jóvá, amit elmulasztottál és jegyezzél minden összeggel, melyet előteremthetsz, hadikölcsönt.

A legkülönbözőbb változatokban jelentek meg hasonló tartalmu fölhívások, pedig bizonyos, hogy ez agitáció nélkül is a németek megtették kötelességüket, ámde kislelkű emberek ott is akadtak és a buzdító szó még azoknál is megértésre talált. A jegyzések most is rendkívüli magasságot értek el. Egyedül Kassel városában 117 millió márkát jegyeztek.

„Jegyzőárva-házi kereskedelmi iroda r.-t.”

— Ügynök lesz a falu vezetője. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Van a jegyzőknek egy egyesületük: Községi és Körjegyzők Országos Központi Egyesülete. Ez az egyesület esztendőnkön keresztül pénzt gyűjtött egy olyan árvaház létesítésének céljaira, amelyben jegyzők árvái találnának elhelyezést. A gondolat egészen szép volt, gyűlt is össze némi pénz, amellyel 1913 decemberében „A községi és körjegyzők Erzsébet királynéről nevezett országos árvaháza és segítő egyesülete” címmel új egyesületet is alakítottak.

Az új egyesület célja az volt, hogy a községi-, kör- és segédjegyzők árváinak neveléséről gondoskodjon, előregedett szegény nyugdíjas jegyzőket segítse és gyógyíthatatlanul beteg jegyzők számára menedékházat építessen. Az alapszabályokban, amelyeket a belügyminiszter 1914. április 17-én 603—1914. V.-a szám alatt jóvá is hagyott, az egyesület bevételként a következő forrásokat jelölte meg: a) tagsági díjak; b) adományok és hagyományok; c) az állam segélye; d) az ország minden községében és városában e célból elhelyezett perselyek jövedelme; e) tánemulások vagy más előadásokból befolyó összegek; f) az alapítványok kamatai (lásd 1. a); g) az 1. b) alatti tőkék és kamatai és végül:

h) Jegyző-árva-házi Központi Iroda címmel létesítendő közvetítő ügynökség jövedelme; i) ugyancsak a központi iroda által vállalandó biztosítási főügynökség, esetleg valamelyik gyár, vagy tömegcikk vezérképviselőinek vállalásából eredő jövedelem.

Ezeknek a jövedelmi forrásoknál h) és i) pontja az, amelyeknél meg kell állni, mert szinte hihetetlen, hogy alakulhasson itt egy egyesület belügyminiszteri jóváhagyott alapszabályokkal, amelynek úgy akarjanak jövedelmeket biztosítani, hogy közvetítő ügynökké, életbiztosítási ügynökké, vagy „vezérképviselővé” tessék a jegyzői kart!

Hogy mit csinált az egyesület az alakulástól még azt nem tudjuk, de ma aztán kezünkbe kerül egy alapítási tervezet, amelyből azt látjuk, hogy az alapszabályoknak ezt a lehetetlenségét valóra akarják váltani „Jegyző-árva-házi kereskedelmi iroda r.-t.” címmel 100.000 korona alaptőkével áruügynökségi és közvetítő irodát akarnak nyitni. Az alapítási tervezet szerint a tőkével és irodával nem akarnak mást, mint a „községek, a községi és körjegyzők, a községi és városi lakosság bármily irányu szükségleteinek beszerzéséről gondoskodni, ingókat és ingatlanokat venni és eladni, kölcsönöket közvetíteni és általában a kereskedelem körébe tartozó összes üzletágakkal foglalkozni.”

Amennyire szimpatikus nekünk minden törekvés, amely a jegyzők árváiról akar gondoskodni és agkori ellátásukat szeretné biztosítani, annyira nyomatékosan tiltakozni szeret-

nénk az ellen, hogy akár ezeknek az emberi céloknak szolgálatában is ügynököket csináljanak a jegyzőkből!

Az állam kötelessége gondoskodni a jegyzők árváiról és nyugodt aggkorukról és az állam kötelessége megakadályozni azt is, hogy a jegyzői kar erkölcsi presztízst, súlyát és tekintélyét ilyen üzleti vállalkozással veszélyeztessék. A jegyző közhivatalnok, fontos éltető eleme a magyar vidéknek s elvárhatjuk azoktól, akik lelkiismeretlenségükben már amúgy is kortessé tették a jegyzőt és elvonták igazi hivatásától, hogy álljanak meg ezen az úton s ne kényszerítsék arra, hogy árváikért és nyugodt aggságáért ügynökösködni is kénytelen legyen.

H I R E K.

Amerika nem küld csapatokat Európába.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Rotterdam. Newyorkból jelentik: Az amerikai kongresszusnak majdnem kétharmada állást foglalt az ellen, hogy Amerika hadsereget küldjön Európába.

Washington. A szenátus hadügyi bizottsága betérjesztette a kormánynak a katonai szolgálatról szóló jelentését. A jelentés hivatkozik a régebbi háborúkra, amelyekben Amerika önkéntes rendszerét nem találták kielégítőnek. Felemlíti a jelentés a jelenlegi háboruban szerzett tapasztalatait is és megállapítja, hogy botorság volna, ha Amerika a háború későbbi fázisában és az angol tapasztalatok dacára ugyanott akarná kezdeni, ahol Anglia kezdte.

Hága. A Daily Mail jelenti Newyorkból: Azt hiszik, hogy a német tengeralattjárók az amerikai tengerpart hosszában aknákat raktak le. Bizonyosra veszik, hogy a múlt héten elsüllyedt Newyork hajó is ilyen aknáknak esett áldozatul.

— Magyar politikusok osztrák politikai gyűlésen. Bécsből jelentik: Holnap az Osztrák Politikai Társaság értekezletet tart, amelyre meghívták a magyar ellenzéki pártokat is. Hír szerint Apponyi Albert gróf, Karolyi Mihály gróf és Szmeccsányi György holnap Bécsbe érkeznek és részt vesznek az értekezleten. Érdekes, hogy az értekezletet a „Danzers Armezeitung” kiadója hívta egybe.

— A vezérkari főnök magyar báró. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Magyar Távirati Iroda jelenti: Mint értesülünk, ő császári és apostoli királyi felsége strausenburgi Arz Arthur gyalogsági tábornoknak, a vezérkar főnökének, a magyar bárói rangot adományozta.

— Kihallgatáson a királynál. Bécsből jelentik: A király ma kihallgatáson fogadta Klebelsberg Kunó gróf minisztersélelőnöki államtitkárt.

— Osztrák kormányválság. Bécsből jelentik: A kabinet válság ma sem intéződött el. A király fogadta ugyan Bearnreiter és Urban minisztereket, de a kihallgatásról semmi sem szivárgott ki. A német pártok ma egész

nap tanácskozásokat folytattak, de nem történt döntés.

— Előléptetés. Bécsből jelentik: A Sehtraet-leur katonai szaklap jelenti, hogy őfelsége Péter Ferdinánd főherceg altábornagyot gyalogsági tábornokká nevezte ki.

— Új titkos tanácsos. Bécsből jelentik: Őfelsége Csanády Frigyes tábornoknak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— Kintételek. A király az ellenséggel szemben kitűnő szolgálatuk elismeréséül Eisele János 33. gyalogezerredbeli hadnagy-számvivőnek az arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján, Wagner Péter hadapródjelöltnek, Soos Lajos szakaszvezetőnek, Madincse János honvédnek, Németh József tizedesnek, Ambrus Pál honvédnek, Biró Zsigmond őrmesternek és Csikos Gábor őrmesternek, a 2. honvéd gyalogezerredben, Szilágyi János, Bergmann József és Udizs Károly II. huszárnak, Schuppe Emil tartalékos hadapródnak, Mihály Flóris őrmesternek, Jeremias Gyula járőrvezetőnek, Gera István, Por Jakab, Bálint István, Wetzler Péter, Jung József, Novák Miklós, Valovác Antal, Király Ferenc, Schöffer Mihály, Kocsis Antal, Tóth Ferenc, Barua István, Lázi István, Varga István, Meszáros Benedek, Nagy Sándor György, Csenki János huszároknak, Michalik Pál tizedesnek, Szűcs András járőrvezetőnek, Sas Balázs, Nagy Lukács huszároknak, Kajtar György, Barna Kálmán tizedeseknek, Frank Peter, Faddi János őrmestereknek, Molnár Mihály, Kovács János, Hegedűs Sándor, Bora Demeter huszároknak, Györi Mihály őrmesternek, Gargalik János, Tekler József, Meszáros Illés huszároknak, Bancik József huszárnak, Varga János szakaszvezetőnek, Pocsou Péter huszárnak, Markovits Jakab őrmesternek, Krauser János, Friczka Mihály, Girku György, Molnár Ferenc szakaszvezetőnek, Berta András, az ellenség előtt elesett: Toth István, továbbá: Kacsviaszki Péter, Barbócz Lajos, Tóth József, Brutyó János, Vad Imre, Szeredi Agoston tizedeseknek, Miklós István, Schulde János, Császár András, Métykati Péter őrzetőknek, Papsik Imre, Ludányi Imre, Sági Imre, Zahari Ferenc, Bötke János, Pethes Imre, Sándor Mátyás, Huri Márton huszároknak, Kovács Mátyás őrmesternek, Dohár Illes, Tóth József tizedesek címzetes szakaszvezetőknek, Kovács János, Czako János, Ruszter Mátyás, Kister Antal, Varga Illés, Bolyanczu Domonkos huszároknak, Reiter Mátyás járőrvezetőnek, Oz Ferenc, Schneider Ferenc, Stein Gergely, Kerekes József, Schmecczi László, Gulácsi Ferenc, Saus Péter, Tápai Pál, Novák Pál, Faragó Mihály, Takács János, Érsek Antal, Debreczeni Károly huszároknak, valamennyien a 3. honvéd-huszárezredben a 2. osztályu vitézségi éremet adományozta.

— Svájc semleges marad. Baselből jelentik: A svájci tavaszi vásár megnyitásánál a szövetségtanács elnöke hosszú beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy Svájc minden körülmények között meg fog maradni semlegessége mellett.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Elkergetti az entente a görög királyt.

Zürich. A Züricher Post jeleenti: A svájci lapok a francia sajtónak Görögországgal szemben való fenyegető hangját teszik szóvá és azt mondják, hogy a svájci görög kolónia azt hiszi, hogy az entente határozott terveket törrel a Lambros kabinet és Konstantin király ellen. A Svájcha érkezett Venizelisták elővigyázatlan nyilatkozataiból és Görögországból érkezett hírekből arra következtetnek, hogy az entente április végén erőszakos kísérletet fog tenni a görög kormány és a görög király eltávolítására és Venizeloszt diktátorrá fogják megtenni. Entente körökben arra számítanak, hogy a blokád által megtört görög nép mindenbe beleegyeznek, csak hogy a blokád következményeitől megmeneküljön.

A Baseler Post jelenti, hogy a görög hazafiak egy csoportja felhívást intézett a semleges hatalmakhoz, a mely azt mondja, hogy Görögország a civilizáció bölcsője, arra a pontra

jutott, hogy a blokád nyomása alatt elpusztuljon. Felsorolják azokat az erőszakos intézkedéseket, amelyekkel az országot az entente a háboruba bele akarja sodorni és azt mondják, hogy hír szerint az entente a legközelebb eg szén hatalmába akarja keríteni az országot, melyre diktátort akar kényszeríteni, hogy az magával ragadja Görögországot akarata ellenére a háboruba. A felhívás végül segélyt kér a semlegesektől az entente erőszakoskodásai ellen.

Zürich. A Züricher Zeitungnak jelentik Genthől: Protics volt szerb miniszter ideérkezett. A genfi szerb körökben azt hiszik, hogy Protics osztrák-magyar-szerb közeledést akar egyengetni, arra az esetre, ha Oroszországban fordulat állna be.

Amsterdam. Washingtonból jelentik: Bachmetjev orosz nagykövét lemondott állásáról, mert ellentele az új kormánynak.

— Szigfried vonal a német hadvezetőség mai jelentésében egy szenzációsan érdekes kifejezés fordul elő: „Szigfried-vonal”. A március 15-én megkezdett visszavonulás befejeződött s a visszahúzódt német hadsereg elért a — Szigfried vonalig.

Egy pillanatra megállunk e kifejezés előtt, amelyből ismét bőséges hullámban árad ki a jelegzetes germán önbizalom. Mert a Szigfried vonal a győzhetetlen germán erőnek a szimbólus megjelölése. A német hősmondák: a Nibelungok, Amelungok, Hageilingek mondáinak óriási alakjaira kell gondolnunk, midőn Szigfried nevével jelzi Ludendorff azt a vonalat, amelyen a német sereg hatalmas dobbanással lábát megvevete. Mintha azt mondta volna: — Mind hősök ők, hasonlatosak a germán regék mítoszai alakjaihoz s az a vonal, amelyen megállottak a Szigfried erejével rendelkezik. Megszoktuk már, hogy a németek nem igen szoktak hiábavaló beszédekkel viaggá bocsátani s kijelentéseiknek mindenkor van bizonyos szándékosan elhelyezett értelmük. Különösen azoknak a kijelentéseiknek, amelyekre maguk is súlyt helyeznek. A Szigfried vonalat nem hiába említette fel a mai német jelentés — ebből a vonalból nagy tervek és nagy eredmények robban meg ki — akárki megállás.

— Kitüntetés. A király Graf Sándornak, egy hadtestnél beosztott katonaműszaki főtisztnek egy robbanási katasztrófa alkalmából saját élete veszélyeztetésével teljesített eredményes elárulásért, elismerésül az ezüst signum laudis adományozta. Ez a főtisztnek a harmadik háborús kitüntetése.

— Cukorkiosztás a kereskedőknek. Közönségesen, hogy a cukrot az I., II., III., IV. és V. kerülethez tartozó kereskedők részére szombaton, április hó 21-én, a VI., VII., VIII., IX., XI. és XII. kerületekhez tartozó kereskedők részére pedig hétfőn, április 23-án adjuk ki. Egy adag 20 dekában és annak kicsinybeni eladási ára a süveg és kristály cukornál 30 fillérben, a kocka, por és dara cukornál 32 fillérben állapított meg. A cukor igazolványok 7 és 8 hétre szóló szelvényei váltandók be a kereskedők által. A közlekedési ügyosztály vezetője.

— A középiskolákban az idén nem lesz vizsga. A k. k. B. k. Kultuszminiszter rendelete értelmében nem lesznek vizsgák a középiskolákban, azok helyett az utolsó hat napban, május 21-től 26-ig összefoglaló előadásokat kell tartani. Az összefoglaló előadásokon a tanárok azokat feleltetik meg, akiket akarnak, de a már megszokott ünnepélyes külsőségek, vizsgabizottság nélkül. Az összefoglaló előadások után a tanári kar értekezletet tart és azon megállapítják az osztályzatokat. Az érettségi vizsgákat nem érinti a miniszter rendelet.

— A béres főnyereménye. Pécsről jelentik: Biedermann Rezső báró szentmártoni uradalmának béresét, Vojcsik Andrást, az osztálysorsjáték legutóbbi húzásánál nagy szerencsés érte. Sorsjegye kerek összegben hatvan ezer koronát nyert. Vojcsik András hirtelen meggazdagodása dacára is továbbra is megmarad béresnek.

— Güzellatelep fürdő állomás megoyítása. A Magyar Királyi Földművelésügyi és Tengerügyi részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a Budapest és Dömsz között közlekedő gőzösök Güzellatelep fürdő állomást felelő évi április hó 20-ától kezdve érinteni fogják.

— A kiadóhivatal izenete. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy a jövő évi, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentésbe ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapk. hordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmeztetésbe nem veszi, büntetendő eseményt követ el.

— Legújabb divatlapok Kerpelnél. 354
— Cukorosomagoló és papírcsokók Kerpelnél. 190

EGYESULETI ÉLET.

(—) A Katholikus Kör új helyisége. Tudvalevő dolog hogy a Katholikus Kör még ez év január havában eladta a Széchenyi-utcai házát Neuman Alfréd bárónak, minek következtében bajléktalanná vált s csak az új tulajdonos előzetes kényelme által maradhatott meg ideiglenesen régi otthonában. Mint értesülünk, ez a hajléktalanság megszűnik, mert az elnökség a napokban kibérelte a Ferdinánd-utca 4. számú Rónay-ház egész első emeletét, mely hat szép tágas és világos szobát foglal magában. A Kör kényelmes új otthonát május hó közepén fogja elfoglalni.

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és nyomtatásban. Egyes száma ára 12 fillér.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLEKEDÉS.

— Találmány a liszt pótlására. Az összes államokban az a legégetőbb probléma, hogy miként segítsenek a liszthiányon. Amint a lapokban olvashattuk, a németek fák rügyeivel kísérleteznek. Mint Nagykanizsáról jelentik, Elek Ernő nagybirtokos ujnapi uradalmában s ezzel kapcsolatban Budapesten most olyan kísérletek folynak, amelyek a sikernek sokkal nagyobb reményével kecsegtetnek, mint a németekéi. A kísérletezés alapjául szolgáló ötlet Elek Ernőé, aki a kenyérliszt pótlására a lóhere őrlését akarja felhasználni. A lóhere megőrléséhez különleges gépek szükségesek, az ugynevezett Irus-gépek. Az ujnapi uradalom már rendelkezik ilyen géppel, amely a nullás buzalisztéhoz hasonló finomságú lisztet állít elő a szárított lóheréből. A lóherét lisztje sárgás színű, izére nézve azonban nem lehet megkülönböztetni a buzalisztól. Elek Ernő több mintakenyeret süttetett a lóhereliszt felhasználásával. Az eddigi kísérleteknél a gabonaliszthez 10—15 és 20 százalékos arányban keverték a lucernalisztet, de a legközelebbi kísérleteknél a keverés már nagyobb arányú lesz. Elek Ernő találmányát bemutatta Kürthy bárónak, az Országos Közlekedési Hivatal elnökének, akit meglepett az új előállítás kényelme jöminősége. A közlekedési elnök rendelkezésre a budapesti vegyvizsgáló állomás megfogja állapítani, hogy a lucerna-liszten mennyi a tápanyag. Ettől a vizsgálattól függ, hogy az új lisztet bevezetik-e az ország közlekedésébe.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

* Psilander-drama az Apollóban. (Az új műsor bemutatása.) A világhíres dán színész halála előtt készült filmeket mutatja be most egymásután az Apolló-színház. Ma a „Nihilizmus” című kétfelvonásos Psilander-képnek volt a premierje. A publikum, mint minden olyan mozdírtab iránt, amelyben Psilander játszik, a hideg, erős időjárás ellenére élénk

Földbirtokosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-utca 4. szám.

A magyar királyi államvasutak és az arad-osztrádi egyesült vasutak patkányirtója.

2188

Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek. Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek.

gyöklődést mutatott. A bemutatott filma Nor-disk filmgyár remekei közé tartozik. Rendki-vül érdekes meseszövege, pazarul kiállított drá-mában gyönyörködhetett ismét az Apolló pub-likuma. Pailander elsőrangú színészi munkával tette tökéletessé a darabot. A bemutatott új műsorból a Pailander-dramán kívül kiemelked-nek az eredeti harotéri fólvételek. Két filmet is kapunk harotéri fólvételekkel. Az egyik ké-pen Károly királyt látjuk, amint látogatást tesz hős csapatainknál. Aztán a tirolli harotér hó-borított hegyei kerülnek szemünk elé. Egy kézigrándt támadást nézhetünk végig, amelyet teljesen közelről vettek föl. A kiváló új műsört még szombaton és vasárnap mutatja be az Apolló-színház.

* Nincs még veszte Lengyelország. (Az orosz zsarnokság idejéből, bemutatja az Urá-nia.) Egyrészt a történelmi időkben az utolsó lengyel felkelés idejéből másrészt a jelenből veszi az orosz-lengyel életből azokat a lázító képeket, amelyek teljesen átértéztetik velünk azokat az évszázados motívumokat, amelyek a világháború harcaiban is sarkalják a lengyel népet. Küzdenek a zsarnok ellen. Amely ve-rizmusokkal vannak a mai időkben való képpel megalevenítve, ugyanilyen történelmi hűséggel vannak a dráma száz év előtti fejezetei meg-alakotva. Oriási tömegek mozognak a felvevő gép előtt, korhű jelmezekben, amelyek a kra-kói nemzeti muzeumból valók. A szerepeket pedig a krakói nemzeti színház tagjai játsszák, közöttük a legszebb lengyel nők egyike. Több jelenete a filmnek álomszerűen látványos úgy, hogy a film nemesek drámai izgalmaikat, de elragadóan festői látványokat is nyújt. Téve-dések elkerülése végett megjegyezzük, hogy ez a kép össze nem téveszthető háborús darabokkal. Eppenséggel nem az! Ha azt mond-juk, hogy az Uránia új műsora az idény leg-színesebbje, úgy ez áll a művészi és optikai szempontból egyaránt. — „A világ csak han-gulat” Leontine Kühnberggel, legközelebb az Urániában.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétában

Stauber József.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. április 21-én, szombaton:

A: Berlet.

A: Berlet.

Traviatta.

Opera.

Kezdése 7 órakor.

Uj könyvek.

* Mécsiláng és Babér, címen magas szín-vonalu mű jelent meg Silbertold Jakab dr., a tudós békésesabai írói tollából. A háborus irodalomnak egyik könyvekből és fájdalomból szőtt, nemeshangu terméke — elesett hősök ra-vatalánál tartott gyászbeszédék mintaképei ezek, amelyekben a legmelegebb szív zokog az emberiség nagy sorstragédiáján és a hit s a honszerelme nemtől ölelkeznek egy kiválóan műveit, szárnyaló lélek tenkölt gondolataival, hogy vigaszt és erőt csepegtessenek az élők szívébe és a kegyelet szent mécsilángját gyujt-sák, babért fonjanak a hősök emlékének. A kiváló egyházi szónok néhány polgári egyénről modott remek gyászbeszédét is közli, bevezet-től pedig egy tudós tanulmánnyal gazdagítja művét a gyászbeszédéről általában. V. L.

* A Terán-könyvtár népszerű sorozata a következő három kötettel gazdagodott: Georges Rodenbach: *Holt Brügge*. Brügge, a halott város adja hátterét e esodálatosan hangulatos regénynek. A regényt Lakatos Lászlóné fordította magyar nyelvre. Ára 80 fillér. — Petőfi Sándor: *A hóhér kötele*. A kiadó a következő szavakat fűzi a kötet megjelentetéséhez: „Petőfi Sándor egyetlen regénye, „A hóhér kötele” év-tizedek óta eltűnt a könyvpiacról s csak itt-ott bukkant fel néha kivonatolt ponyvakiadások-ban. Ára 1 korona. Vilhers de L'Isle Adam: *Kegyetlen mesék*. Fantasztikus elbeszélések, melyeket írójuk kegyetleneknek nevez és méltán. Valóságosan kinyádra feszíti olvasóit az író. A kötetet E. Karinty Ada fordította ma-gyar nyelvre. Ára 60 fillér.

AZ

eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításokban számol be az

ARADI KÖZLÖNY

Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén

MAGYARORSZÁG

vidéki lapjai között az első helyen áll. Az Aradi Közlöny a

LEGERJEDTEBB

napilap, amely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szállította le szövegrészének terjedelmét, miért is a

LEGTARTALMASABB

újság. Az Aradi Közlönyt a közönség minden rétege olvassa és így a

LEGJOBB

hirdetési organum. Az Aradi Közlöny nemesak a helybeli és a

VIDÉKI

hanem az ország újságolvasó köreinek, vala-mint a harotéren küzdő katonáknak is előszere-ttel olvasott

NAPILAPJA.

Használt élm

megvételre kerestetik.

A szépségapósis tika a felhasznált szá-pítószeres helyes megválasztásá-ban rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-széplő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcső. Kis tegely 1.50 kor. Nagy tegely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje. Nappali használatra. Egy te-gely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Serail cpora. Lehelet finomságu. Orom, teher, rózsás és testszil-nekben. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loin ou oai orgona, piros ró-zsa, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapnato a készítő: él.

184

Rozsnyay Matyas gyógy-szerfárában Arad, Szabadság-ter.

Tiszta, jó minőségű

házi szappan

nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik.

Legfajdalmasabb tyukszemétől

Is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-tó ANA-GALLIN használatát által. Ke-zelés igen egyszerű, nem pisz-lik, nem ragadós. A beszézés női vigyázni kell az ANA-GALLIN szóra. Ára használati ut-a-bissal 1 korona.

Gyöngyfehér fogkezelő nyerdünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájrészt desinficiálja, utóke-gen kellemes. Ára egy porcelán-szállencének 80 fillér.

centi szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Arad, Arad-szabadság-ter 22. sz. (Megyeháza szomszaga)

Lapkihordó pár

jó fizetéssel

felvételik.

Cím a postahivatalban.

Kőművesek.

A gyoroki állomáson létesítendő felüljáró építkezésnél cyclop-falazó kőműveseket felvesszünk, napibér vagy átalány fizetéssel. 2547

ELADÓ

egy közvetlen az országot (300 m.) és 12 km. a vasuti állomástól fekvő 25.0 kat. holdas jegenyetenyő erdőség, tartalma következő:

- 4949 szál 10-25 cm.
- 1194 „ 25-93 cm.

embermagasságban felmért vastagság, összesen 2857 m³, munkálásra alkalmas és külön 174 m³ tűzifa átlagos 30 koronával köbméterenként.

Közelebbi felvilágosításokkal előírottán Gurabarza, u. p. H. Kristyór. 2439

Macavei Traján

Magyar Királyi Államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év április hó 1-től

Aradról Budapestre indul:

- Gyorsvonat reggel 8:20
- Személyvonat délelőtt 11:42
- Személyvonat este 9:39

Aradról Budapestre érkezik:

- Gyorsvonat délután 1:25
- Személyvonat este 7:25
- Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

- Gyorsvonat délután 2:10
- Személyvonat reggel 7:50
- Személyvonat este 9:10

Budapestről Aradra érkezik:

- Gyorsvonat este 6:59
- Személyvonat délután 3:31
- Személyvonat reggel 5:57

- Békéscsabáról Nagyváradra ind.:
Személyvonat reggel 4:35
- Személyvonat délután 1:35

- Nagyváradról Békéscsabára ind.:
Személyvonat délelőtt 10:10
- Személyvonat este 7:52

1868—1917.

Máriaradnai járás főszolgabirája.

Hirdetmény.

Aradvármegye alispánjának 5338—917. sz. rendelete értelmében közhírré teszem, hogy a hatósági rézgalic elutmány első részlete járásom összes összegeiben f. évi április hó 25-en és szükség esetén a következő napokon fog szétosztani.

Katasztrális holdanként 5 kgr. rézgalic lesz kiszolgáltatva. A rézgalicért kilogrammonként 4 korona 20 fillér fizetendő.

Máriaradna, 1917. április 19.

Sácz,
főszolgabíró.

128—1917. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a lippsi kir. járásbírósnak 1914. évi Sp. 122. sz. végzése következtében Dr. Csobán Aurél ügyvéd által képviselt Lopovana társaság és hitelezetei r. t. javára végrehajtást szenvedett ellen 263 kor. s jár. erejéig 1914. évi június hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás után feloglalt és 800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: ökrök nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a máriaradnai kir. járásbírósnak 1917. évi V. P. 845/7. sz. végzése folytán 263 kor. tőkekötés, ennek 1913. évi március hó 22. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 189 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Opalosan, a 132. számú házról leendő megvásárolásra 1917. évi április hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája után kezdődik. Előzetes és ahhoz a vani számlaközök ezennel egy megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvények 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén lecsatornázni is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felvették és azokra kiegyesítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is átrendelhetik.

Kelt Máriaradna, 1917. évi április hó 18. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó

281—1917. ein. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a hadsergeek körletében elhatározottan katonák és polgári özvények 14-ik fély épesport a rendőrség bejelentési hivatalában közzéadására van kifüggesztve.

Aki ezen egyve és vaismlyikérol felvilágosítást tud adni, a bejelentési hivatal vezetőjének jelen kezzék.

Greén, főkapitány.

Ócska, használt ólomcsöveket és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk

Aradi nyomda részvénytársaság.

1902—917. számhoz

Termelt nyirfa kocsirud, továbbá vékony tölgy és cser haszonfa eladás.

A lugosi m. kir. erdőgazgatóság vasuti faraktárában készletezett 1761 darab nyirfa kocsirud, 82.9 m³ vékony tölgy és 531 m³ vékony cser haszonfa öt (5) eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson eladók.

A zárt írásbeli ajánlatok 1917. évi május hó 9-én d. u. 2 óráig a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál nyújthatók be, no. azok 1917. évi május hó 10-én délelőtti 9 órakor nyilvánosan bonthatók fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál szerezhetőek be. Lugos, 1917. évi április hó 18-án.

2562

M. kir. erdőgazgatóság.

Ajánlok

20.000 darab szobaneprőt

1—2—3 számot, kisebb és nagyobb tételekben, azonnali szállításra, postán vagy vasuton, továbbá

szírosszódát

100% és 125% t.

Rosenberg József áruügynök

Arad, Thököly Imre-u. 37.

2550

Értesítés!

Ezennel van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy az **Eleki mozgósínáz társaságtól,**

Ezen a mozgósínházat átvettem

és kérem a n. é. közönség szives pártfogását a jövőben is.

Elek, 1917. április 14.

Bauer György,

2328

igazgató.

Fagydagantok

elmulasztására, ügyviszketegség biztos meg-

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

Ara ecsettel és utasítással 1 korona.

Legfajdalmasabb tyukszeméő

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-léle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkos, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázzon kell az ANAGALLIN szóra. Ara használata utasítással együtt 1 korona.

Poleszták

kürtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Poleszták”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajleső

a „Melogen”. hogy pár perc alatt bármely haját, vagy hajszál a legszebb ajándó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 3 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Árpád** gyógyszer-tárcaiban

ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évében az Aradmegyei Közkórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat anélkül szívesen közlünk.
Minden szó hirdetés ára 2 fillér. Vastagabb betűkkel 15 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat félhúszossal kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetjük fel.

Levelezés.

„Érdeklődőknek”
levele van a kiadóban. Kérem átvenni. 2577

Alkalmazást keres.

Bejáró főnök
úri háznál alkalmazást keres. Cím a kiadóban. 2558

Előadóművészi minden ágában
Közös jelentéssel bíró özvegy nő, ki mint háztartásvezető 11 évig egy helyen működött, hasonló alkalmazást keres idősebb úr vagy úrnőnél, esetleg pusztán is. Cím a kiadóban. 2559

Deutsches Fräulein
sucht Stelle bei besserer Familie. Adresse: Heterie Károly, Magyarpecska, Fő-utca 170. szám. 2557

Egy fiatal segéd
rövid, rövid, férfi és női divatru szakmában járatos, állást keres. Cím a kiadóban. 2593

Vas- és fűszerkereskedő
segéd azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 2577

Alkalmazást nyer.

Vegyeskereskedő
kiosztó által megadott, ki románul beszél. Ajánlatok Weiss Mórhoz, Székelyvárosi lakosok. 2585

Mozgás és lakatos kerestetik
pancsolat vasúti munkák részére. Felvételi Leandier Atadár gázvezetékénél, Boros-Beni-tér 20. 2519

Egyes fiatal varrónő
felvételt. Cím a kiadóban. 2582

Mindenek vagy bejáró
ki padló fényestítésre ért, jó fizetéssel. Kézbesítés: Batthyány-utca 23., I. em. 3789

Főnök
úri hához más úr-éire vidékre kerestetik. Kézbesítés: villamos a ház előtt. Kutatási költség megtérítetik. Cím a kiadóban. 2528

Egyes helyi úr-éire
mielebb belépésre keres. Háza d. operia. 2538

Merész azonnali belépésre
erdőgazdaságnak részére egy, a gazdaság tevékenységét irányító, a földművelés, a mezőgazdaság, a mar. uradalmi volt alkalmos, esetleg rokkant katonai előnyben részesül. Irásbeli ajánlatok az alábbi címre küldendők: Mikó Vilmos és Fiat gazdasága, Körösnánnya. 2518

Lepkésbőrös-pár
jó fizetéssel felvétel. Bővebbet a kiadóban. 7891

Ingatlan.

Batthyányi-utca 4. szám
marokkás szabad kézből eladó. 2613

Gyógyászat.

Hekt Váncsa orvos.
Súlyos azér vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorpanaszok, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérjavító és vérjavító, biztos orvos. Magyarországi fertőzések és minden fertőző betegség megelőzése. Ára 3-50 kor. Hekt győztesztár, Földes győztesztár. 12

Üzletek.

A város legforgalmasabb helyén
egy jóforgalmu cuccokkereskedés azonnali eladó. Cím a kiadóban. 1908

Vétel és eladás.

Csárdakirály
és az összes személynézők állandóan kaphatók Deák Béta könyv- és papírkereskedésében, Ferry-utca. Telefon 902 szám. 871

Pénzszekrények,
varrógépek, lógók, trodai, botti, vendéglői, kávéházi berendezések, kerít. butorok, fa és vas egyéb butorok Gurali Károly butorüzletében, Asztalos Sándor-utca 6. szám. Telefon 770. 2556

Eladó
magános cséplőszekrény, teljesen jókarban levő, 8-os, Eladó Magyar Gazdasági gyártmány, 8 év s. 2224. számú, teljesen jókarban levő. Csak személyesen tárgyalok. Szánó Béta, Fejérvásár. 2564

Teljesen jókarban levő
szép antik szobor és férfi fehérnemű eladók. Cím a kiadóban. 2578

Nőstény
nőstény könyv eladó Csiky Örgény utca 9. sz. 2581

Prima Majunga raktár
ajánlunk míg készlet tart, 100 kg. balakban K 1430— Özv. Schwarz J.-né és Fial, Niek. 2455

Kézfűző eladó.
Deák Ferenc-utca 20. Telefon 1124. 2487

Zenlonc-antenna,
csaszol. tükör, költözés miatt eladó. Oroz-utca 3. 2527

Virágkereskedés
viola, hainka, peonia, aszter, stb. kaphatók Janosi Károly virágkereskedésében Arad, Zrínyi-utca, Bohus-palota. 2439

Szobapadló fényezés
Linoleum vagy porotran lakk, kiváló és minőségű és minden színben kapható. Jakubovits József fűszer- és csomagolóüzletében, Boros-Beni-tér 16. Motoralkalmazással szemben. 2580

Katka hárs
gyönyörű, fehér, hosszuszálú kapható nagyban és kicsinyben Jakubovits József fűszer- és csomagolóüzletében, Boros-Beni-tér 16. Motoralkalmazással szemben. 2528

Műanyagú órák
8-as, az összes szíjakkal, 16karban, eladó Szóke Jenőnél, Simonyi-utca. 2443

Eladó
ösv. Jakabffy Zoltáné Kupa-pusztai gazdaságában posta Dombóvár, három drb 9 hónapos tisztavér. Linea in. sz. 1200. nyoszkan, egy drb 4 éves 162 cm magas, jantyton paj. kiváló csoportú, Fertőző menő. 2447

Különléte.

A drága vasalat.
teljesen pótolja a pompás zamatu Vanilion, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrázoknak, vendégszolgálatnak nélkülözhetetlen. Földes győztesztár, Hekt győztesztár. 12

Kiadó.
József főherceg-utca 28. sz. alatt 3 utcai és 2 udvari szobából álló helyiség eladó. 1. év május hó 1-01 kiadó. Bővebbet az Aradi és osanádi egyesült vasutak igazgatóságának központi felügyelőségénél. 1868

Teljes
ovoda felszerelés eladó.
Ugyanott alapos
zongora oktatás
kezdők és haladók részére.
Cím a kiadóban. 2491

Veszek

National pénztárt

készpénzfizetés ellenében. Ajánlatok ár-megjelöléssel és a kassza részletes leírásával kértnek J. ARNBERGER Wien, XH., Dunklergasse 35. 7288

HÁZ

adás-vételeket és ezekre amortizációs kölcsönöket közvetít. Több kisebb és nagyobb bérházat jutányos áron vételeire ajánl.

Szűcs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca 10. 2473

Több helységeiből

vendéglő

berendezve,

lakással, fürdőszobával, azonnal kiadó az Opaty-palotában. 2519

Bővebbet a helységeikről Deák Ferenc-utca 99. Telefon 1124 sz.

100%-os

zsírosszódát

ajánl azonnali szállításra 100 kilós hordókban helyt Arad

Szemő Ármán

árúgyűnksége.

Telefon 592. szám.

Verszegényeknek, üdítő betegeknek, élettani állapotban szenvedőknek, idős embereknek és hízókurának ajánljuk a keleties üdítő itat világhírű Szentistván védjegyű

Duplamaláta gyógyító

Kapható eredeti gyári töltésben minden jobb fűszerkereskedésben és kávéházban, ugyancsak

Oppenheimer és Schwartz

a kőbányai Polgári serfőző rt. főraktárában Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám. —; Telefon 665. —; Sürgőnycim: Polgársör Arad. Ujaradon: GAMMER és BÖHM cégnél.

A adl és osanádi egyesült vasutak menetrendje.

Érvényes 1917. évi április 1-01.

Aradról Szegedre indul:
Személyvonat reggel ... 6.40
Személyvonat délután ... 4.18

Aradról Szegedre érkezik:
Személyvonat délelben ... 12.00
Személyvonat este ... 9.31

Szegedről Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 3.05
Személyvonat délután ... 3.17

Szegedről Aradra érkezik:
Személyvonat reggel ... 7.38
Személyvonat este ... 7.51

Aradról Brádra indul:
Motoros vonat reggel ... 7.08
Személyvonat délután ... 12.48

Aradról Brádra érkezik:
Motoros vonat délután ... 1.16
Személyvonat este ... 7.48

Brádról Aradra indul:
Személyvonat éjjel ... 3.00
Motoros vonat délután ... 2.18

Brádról Aradra érkezik:
Személyvonat délelőtt ... 10.00
Motoros vonat este ... 8.48

Borosjenőről Csermőre indul:
Vegyes vonat délelőtt ... 9.32
Vegyes vonat este ... 6.32

Csermőről Borosjenőre indul:
Vegyes vonat reggel ... 6.32
Vegyes vonat délután ... 4.36

Módszeggyszőlő Kétegyháza felé:
Motoros vonat reggel ... 8.37
Motoros vonat este ... 6.20

Kétegyháza felé Módszeggyszőlőre indul:
Motoros vonat reggel ... 5.43
Motoros vonat délután ... 3.43

Újzentannáról Kétegyháza felé:
Motoros vonat reggel ... 9.25
Motoros vonat este ... 6.09

Kétegyháza felé Újzentannára ind:
Motoros vonat reggel ... 5.23
Motoros vonat délután ... 3.04

Boroszebeerről Menyházára indul:
Motoros vonat este (július 1-01 augusztus 31-ig) ... 6.35
Vegyesvonat délelőtt ... 10.25

Menyházáról Boroszebeerre indul:
Vegyesvonat délután ... 2.39
Motorosvonat reggel (július 1-01 augusztus 31-ig) ... 6.19